8-a JARO, N-o 394

LEIPZIG, 22. / 9. 1932

ESPERANTO JE LA SERVO DE L' TUTMONDA PROLETARO

SENNACIULO

OFICIALA ORGANO DE SENNACIECA ASOCIO TUTMONDA
KULTURA KAJ INTERHELPA ORGANIZO DE PROLET-ESPERANTISTOJ

APERAS dusemajne	REDAKTEJO: 14, av. de Corbéra, Paris 12e. – GVIDANTO: E. Lanti. – SIDEJO DE PLENUM-KOMITATO DE SAT: 23, rue Boyer, Paris 20e. – ADMINISTREJO: R. Lerhner, Kolmstr. 1, Leipzig O 27 (Germanio).	APERAS dusemajne

Sub la pugno de Musolini

La kampara proletaro.

Dek jarojn la faŝismo nun regas en Italio. Kion alportis por la proletaro ĝia regpotenco?

Tuj post konkero de l'ŝtata potenco la itala faŝismo nuligis la kolektivajn laborkontraktojn de la laboristoj. Ĝi detruis ĉiujn sociajn instituciojn k prem-malaltigis la salajrojn de l'kamplaboristoj ĝis sub la duono de l'antaŭfaŝista nivelo.

La senlaboreco de l'kampara proletaro sumiĝis laŭ oficialaj informoj en la jaro 1922 je 10 pocentoj. Ĝis hodiaŭ, ĝi plialtiĝis ĝis 50 pocentoj! Neniu kamplaboristo ricevas ian ajn publikan subtenon.

*

Tre disvastigita estas en Italio la terkultura entreprena sistemo de l'duonfarmado. La duonfarmistoj nun fartas preskaŭ eĉ pli malbone ol la kamplaboristoj. Same kiel nun la germana, tiel ankaŭ la itala „Gvidanto" iam proklamis: La tero al la terkulturistoj! Same kiel nun Hitler, tiel tiam Musolini estis apogata de la nobela grandbienularo, de la monavida grandburĝaro k la salajrataj batal-taĉmentoj. Tuj kiam la faŝismo perforte estis konkerinta la ŝtatan potencon, la socialdemokrata k la katolika organizoj de l' kamplaboristoj estis perforte likviditaj; ĉiu el ili havis membraron de ĉ. 1 miliono. Post persista luktado ili nome batalakiris la rajton, ke la malbone kulturita tero de grandbienuloj k eklezaj institucioj povis esti kulturata de la kamplaboristoj k etbienuloj mem. (Reĝa dekreto el la jaro 1919.) Tiel sole en Sicilio tiam estis koloniigitaj de etbienuloj k kamplaboristoj 39 000 hektaroj da tero. La 11. 1. 1923 Musolini *nuligis* la dekreton de 1919 k forpelis la terkulturistojn el la penige laborakirita terpeco. Kaj per la dekreto de 8. 6. 1924 eĉ la komunuma terproprajo estis donata al la grandbienuloj. Per tio la iamaj farmistoj de l'komunumoj fariĝis duonfarmistoj de l'novaj terposedantoj, kiuj traktis ilin laŭ sia bontrovo. La duonfarmistoj estas salajrataj per naturajoj. *Teorie* ili ricevas la duonon de l'produktoj. Fakte iliaj salajroj ne prezentas 50 pocentojn de l'rikolto; ĉar ne la posedantoj de l'grandbienegoj, sed ili mem devas pagi la impostojn postulatajn el la rikoltajo. Facile oni ekkonas, ke la faŝismo havas specialan motivon postulante la iom post ioman disvolvadon de l'terkulturo super tuta Italio laŭ formo de duonfarmado. Tion postulis la faŝista ministro por terkulturaj aferoj en oficiala deklaro: „La salajrata laboro sur la kamparo iom post iom devas esti forigata. Ĉar tia laboro postulas la limigon laŭ difinita labortempo k salajradon per kontanta mono. Sed ĉe la duonfarmisto la labortago ne havas difinitajn limojn; krome li plejparte devigas sian tutan familion kunlabori sen aparta rekompenco. Li portas la riskon de favoraj aŭ malfavoraj rikoltoj k tiun de variantaj prezoj. Katenita al sia terpeco, li fariĝas la obeema instrumento de l'terposedanto."

*

Por la ŝtata deviga asekuro kontraŭ senlaboreco, instalita en la jaro 1919, la kamplaboristoj kolektis per kotizoj pli ol unu miliardon da liroj. El tiu mono apenaŭ triono refluis en iliajn proprajn poŝojn. Ĉar

el tiu kapitalo la faŝistoj prenis centojn k centojn da milionoj, per kiuj ili subvenciis la grandindustrion k kiujn ili elspezis por terplibonigaj laboroj.

La plibonigitaj kampoj hodiaŭ kuŝas nekulturitaj, ĉar la registaro jam delonge ne plu havas la bezonatan monon, ĉar la kasoj de laboristaj organizoj intertempe estas tute elrabitaj k ĉar la kapitalistoj ne volas riski sian monon por tiaj entreprenoj sole alcelantaj reklamajn efikojn. Tute superflue estas diri, ke kamplaboristoj k etfarmistoj kompreneble havas ankoraŭ pli malmulte da mono aŭ aliaj ebloj por kulturadi tiun areon. La faŝistema enk eksterlanda gazetaro ja malmodeste laŭdas tiujn ter-plibonigajn laborojn kiel pruvon por la grandiozo de l'reganta faŝismo. Sed la *plej granda* parto de tiuj laboroj jam de longe ĉesis. Nur la grandiozaj skandaloj k la senlima korupto, kiuj akompanis la disdonon de la laboroj k mendoj al la unuopaj grand-entreprenistoj, ankoraŭ disvastiĝas pli k pli. Eĉ la faŝisma gazetaro mem devas tion konfesi.

La vojaĝanto, kiu nun venas al Italio por admiri ties belajojn, plejparte rimarkas nenion pri la kruela mizero k timo sur la kamparo. Nur malofte iu konstatas, ke la iamaj popolkantoj de l'kampuloj ne plu estas kantataj, ke estingiĝis la serena vivĝojo, kiu antaŭe estis tiom karakteriza por la itala kampulo. Tiun „trankvilon k ordon", kiun laŭdire la faŝisma reĝimo kreis en Italio, li opinias videbla esprimo de l'efika agado de Musolini. Nur malmultaj scias, ke ĉi tiu tombosimila trankvilo estas nenio alia ol la ekstera signo de nekomparebla ekonomia k morala premo, kiu pezas hodiaŭ sur la itala kamparanaro.

Musolini en nombroj.

Laŭ la oficialaj informoj de l'Internacia Labor-Oficejo en Ĝenevo, la aĉetpovo de l'salajroj de la italaj laboristoj estas la plej malgrandega en tuta Eŭropo. Se oni fiksas la meznombron pri la aĉetpovo de l'*britiaj* salajroj per 100, la aĉetpovo de l'salajroj estas jena: en Germanio 70%, en Polio

61%, en Jugoslavio 45% k en Italio 39%!

Kalkulita laŭ la sama valuto, la subteno por senlaborulo sumiĝas (meznombre por tago) en la diversaj landoj jene:

Britio	19 liroj,
Francio	12 liroj,
Germanio	13 liroj
(antaŭ la lastaj reduktoj),	
Italio	4 liroj.
(1 liro = 0.05 dolaro.)	

Sed tiun ridinde malaltan sumon la itala senlaborulo ricevas nur por la maksimuma daŭro de 3 monatoj. 1 050 000 da senlaboruloj konsentas eĉ la oficialaj italaj informoj. Sed el tiuj nur 200 000 ĝuas la subtenon.

Por la „Atak-taĉmentoj" de l'italaj faŝistoj, la *Milicia Nationale*, la itala popolo, jam sen tio terure prirabita, devas pagi imposton ĉiutagan de 1,4 miliono da liroj. La 100 000 faŝistaj sekret-policistoj kun sia tuta aparato kostas ĉiun tagon 2,2 milionojn da liroj!

En la dua duonjaro de 1931 antaŭ italaj juĝejoj estis traktitaj ne malpli ol 51 politikaj procesoj, en kiuj 427 akuzitoj estis kondamnitaj al sume 1890 jaroj da pundomo.

La faŝista special-juĝejo sola verdiktis dum la relative mallonga tempo de sia ekzisto — de 1926 — 11 kondamnojn al morto, 35 al dumviva pundomo k pli ol 2000 al pundomo de kvin ĝis tridek jaroj.

Ankaŭ jena komparo tre bone respegulas la krimecon de l'faŝista Italio. En la respublikana Prusio kun 38 000 000 da loĝantoj, en la jaro 1931 30 000 homoj pasigis siajn punojn en malliberejoj k pundomoj. (En la monarkio Prusio ekzistis en la jaro 1913 53 700 malliberigitoj.) Sed en la italaj malliberejoj, laŭ oficiala statistiko de l'itala ministerio por juĝaferoj, troviĝis en la jaro 1931 sume 134 000 personoj. Italio havas 42 000 000 da loĝantoj. Sed en tiu statistiko eĉ ne estas entenataj la politikaj malliberigitoj; ilian nombron oni taksas je 200 000.

La lukto de l'itala popolo.

Malgraŭ la ekonomia k politika teroro, la popolo en elementaj ribeloj ekkomencas sovaĝan kontraŭbatalon.

En Bagnolo (provinco Reggio Emilia), proks. 250 laboristoj atakis la faŝistan parti-oficejon k ruinigis ĝin komplete. La bildoj de Musolini estis disŝiritaj k en ties loko estis skribitaj devizoj kiel „Pereu la faŝismo!", „La socialismo vivas!"

Gravaj interpuŝiĝoj okazis en Karara inter laboristoj, militistaro k faŝista milico. Kiel konate, en Italio striko estas severe punata. Tamen la laboristoj de l'ŝtonrompejoj ekstrikis pro 20-elcenta salajro-redukto. Faŝista milico k militistaro alvenis por devigi kun la armiloj en la manoj la laboristojn, denove labori. Kiam la kuraĝaj kontraŭfaŝistoj ne cedis eĉ al la armita potenco, la milico ekpafis k grave vundis multajn el la senarmuloj. Okazis pli ol 100 arestoj.

En Monteroso (provinco Katanzaro) la loĝantaro ekbruligis la komunumoficejon k forbruligis sur publika strato la bildon de l'„Duĉe".

En Nikastro (provinco Katanzaro) jam en majo okazis sange finita manifestacio. Fine de junio denove formiĝis manifestacio el 3000 homoj, en kiu partoprenis grandnombre eĉ virinoj k infanoj. La foira halo k diversaj nutraĵ-magazenoj estis atakataj de la amaso k komplete prirabataj. Ses manifestaciintoj k kvar policistoj restis grave vunditaj sur la loko. 80 homoj estis arestataj.

Tiaj arestitoj plenigas la italajn malliberejojn.

*

„La reakcio en Italio restos nur preterpasanta okazaĵo. Ĉar ĝi bazas sin sur neniu idealo, eĉ ne sur ŝajna, sed nur sur kruda perforto." Ĉi tiu fatala iluzio, kiu estas esprimata en la diro de l'ekzilita iama ministro-prezidanto Niti, multajn retenis for de la batalo. Ankaŭ en aliaj landoj ĝi retenas multajn Gek-dojn streĉi sian tutan forton por kontraŭbatali la faŝismon, kio estas necesa por savi liberon k vivon.

F. F. I. en *La Fajrero* (Der Funke), Berlin.

La unua socialista somerlernejo en Hispanio

La Socialista Junulara Federacio de Hispanio organizis nunjare unuafoje someran kurson pri sociaj k politikaj aferoj. Tiu ĉi somerlernejo troviĝis en loko nomata Monto del Pardo, apud rivero, 25 kilometrojn de Madrido. La ejo iam apartenis al la reĝoj. La lernejo malfermiĝis la 28-an de aŭgusto kun cent gelernantoj elektitaj inter la diversaj laboristaj organizoj. El la provincoj alvenis 23 gelernantoj. Ĉiuj montris grandan entuziasmon por la lecionoj, k la inaŭgura soleno estis granda sukceso, ĉar en tiu tago ĉeestis multaj Gek-doj el Madrido. Matio Gomez, kiu estas 83-jara, malgraŭ sia aĝo ĉeestis k parolis pri la vivo de la Socialista Partio Hispania k ĝia funkciado k ankaŭ pri la vivo de la neforgesebla batalinto Pablo Iglesias. La socialista deputito Bugeda faris la unuan lecionon pri internacia politiko k poste la tuta ĉeestantaro kantis proletajn kantojn. La lernejaj direktoroj k junaj socialistaj deputitoj Kabrera k Rojo zorgis, por ke dum la dekkvintaga lerndaŭro la lernantoj profitu kiel eble plej multe. Inter la lecionoj estis ankaŭ esperanto kiel instrufako; tiun kurson gvidis K-do F. Azorin. Oni loĝis en dek unu tendoj; krome estis kuracejo, magazeno, razejo, fumejo, poŝtk kuirejo. Sur la alta masto flirtis ruĝa standardo salutanta la proletaron de l'tuta mondo.

La vivmaniero de l'gelernantoj estis jena: ellitiĝo je la 7-a horo, matenmanĝo je la 8-a, la unua leciono je la 9-a, bano en la rivero je la 11-a, manĝo je la 13-a, poste ripozo ĝis la 18-a, kiam komenciĝis la dua leciono; je la 20-a vespermanĝo, poste la 3-a leciono k aŭskulto al radiodissendo; enlitiĝo je la 23-a.

Ni esperas, ke la gelernantoj multe profitos la lecionojn, por ke ili fariĝu en la estonto indaj gvidantoj de la hispania proletaro.

Gabino (16 906).

Ni denove atentigas niajn kunlaborantojn, ke pro manko de loko ni bedaŭrinde ne povas enpresigi ĉiun materialon, eĉ taŭgan, kiun ni ricevas. Kelkaj artikoloj estas prokrastitaj, sed aperos.

K-do *Ozere* konstatas, ke Parizo ne ankoraŭ estas preta por organizi Kgr.

Per voĉdono deziresprimas *15* K-doj por okazigo de la 13-a Kgr. en Vieno, *37* por Stokholmo (aŭ alia loko, pri kiu laŭ invito decidos la P. K.). La aliaj K-doj sin detenas.

Pri la Junulara Sekcio de SAT.

K-do *Ozere:* En antaŭaj jaroj la Junulara Sekcio ne havis difinitan celon. Nun ĝi havas tian k havas antaŭ si pozitivan laboron farotan. Ni volas interkonatigi k interfratigi la multajn gejunulojn en la Asocio. Ĉi-jare jam okazis junular-tendaro. Venis 15 Gek-doj. Tio ne estas granda sukceso, sed komenco. Certe povus esti pli multaj. (*Li priskribas la vivmanieron en la tendaro.*) Okazis ankaŭ diskutado tie, precipe rilate al la milito: Kion oni devas fari dum milito, kiel rilati al la armeo, ktp. Oni ekzercis ankaŭ por parolĥoro. En la vespero venis la propaganda momento, ĉar la gimnastikuloj el la apuda gimnastikejo venis al ni k ni montris al ili, ke esp-o estas nepre lerninda.

Fermo de la Kongreso.

K-do *Johanson* en finparolo deziresprimas por forta SAT, laboro kun duobligita energio, dankas al la O.K.K. k P. K. k esperas, ke la venonta Kgr. vidos duoble pli grandan Asocíon. Li esprimas sian ĝojon pri la bona pasado de tiu ĉi Kgr., kiu estis esperplena signo por la estonto. Li dankas al la kongresantoj pro la mallongaj k enhavoriĉaj diskutoj k esperas, ke la decidoj ĉi tie faritaj estos fruktodonaj por la estonto.

La Kgr. finiĝas per „Vivu SAT!"-krioj k la kanto de „La Internacio".

11-a de aŭgusto, 10-a horo.

K-do *Grime* faras lekcion pri la „Ruĝa Vieno". Post mallonga skizo pri la historio de la aŭstria respubliko starigita kun helpo de la laboristaro, li parolas pri la konsisto de l'Viena urbparlamento k ĝiaj laboroj por plibonigi la laboristaran staton (loĝ-konstruado, infan-prizorgado, impostprenado el la riĉuloj, modernaj lernej-metodoj, malkaraj komunikiloj, banejoj, imposto je luksaĵoj.)

En la sekvanta diskuto partoprenis K-doj *Lanti, Rabl, Vajner k Dojbler,* kiuj petas klarigojn ĉefe pri la loĝejaj distribuo k prezoj.

*

Je la 20-a horo samtage okazis Adiaŭa Vespero, aranĝita kiel *kontraŭmilita manifestacio,* en la Kongresejo; ĝin partoprenis proks. 700 personoj. Enkonduke parolis K-do *Vetig* (Gelnhausen) pri la signifo de la manifestacio; poste parolis reprezentanto de la Germana Pacista Asocio. Alternis kantoj kun violonludo k parolĥoro „Soldatoj". Por *lumbildparolado* kun kontraŭmilitaj bildoj verkis la tekston K-do *F. Spilger* (tradukis *Ulo*).

La adiaŭa festo estis tre kora. Longe post la 23-a horo restis kune ankoraŭ babilantaj grupoj el kongresantoj, k promesis unu al la alia refoje renkontiĝi ĉe la venonta Kongreso ... se — eble.

PROTOKOLARO PRI LA XII-a KONGRESO DE S.A.T. EN ŜTUTGART.

6.—11. aŭgusto 1932.

Sekvo k fino.

K-do *Ŝvajghart* (Salzbg.): Kiel naskiĝis la penso, ke SAT iomete devus aliigi sian strukturon? Mi estis en kgr. de Steyr de ALLE (aŭstria LEA), k tie oni priparolis la okazintaĵojn de l'pasinta jaro. La komunistoj fondis propran org-on; tial mi timis, ke la lab. esp. movado estas rigardata de aliaj partianoj kiel komunista afero. Iu kom. esp. Int-o povas ricevi multan anaron, ĉar Sovetio estas multloĝata (165 milionoj) k ankaŭ en aliaj partoj de l'mondo estas grandaj kompartiaj org-oj. Multaj priparolis tiun aferon, sed ne volas fari el SAT socialdemokratan parti-org-on, sed nur ŝanĝi iomete la strukturon, por havi la landajn org-ojn post si kiel apogilon. En org-o de 36 milionoj da anoj oni devas havi alian org. sistemon ol en 6000-membra. Se vi volas havi anojn, vi devas interrilati kun la diversaj Int-oj. En Aŭstrio ni ĉiam iris al partio k sindikatoj, por ke ili subtenu nin, ebligu kursojn ktp. Post kurso la anoj devas aliĝi al ALLE, por ke ili ricevu la gazeton k perfektiĝu. Mi ankaŭ propagandas por SAT. Sed multaj laboristoj ne povas aĉeti 2 esp. gazetojn k pagi 2 kotizojn. Tial ni deziras, ke SAT estu superpartia org-o, sed apogu sin sur la laboro de la LEA-oj. Ni zorgu, ke ne nur kelkaj personoj, sed la amasoj parolu esp-on, sekve ni ne limigu la nombron de l'anaro. La situacio ŝanĝiĝis, ĉar la opozicio forlasis SAT-on. Ne estas sana stato, ke la Asocio perdis dum kelkaj jaroj 2/3 el la anaro.

K-do *Aarse:* Mi absolute volas kredi, ke la prop. 13 estas farita de tute sinceraj K-doj, kiuj celas la bonon de nia movado. Mi ne kredas al uzurpado de iu Int-o. Oni troigas eble la danĝeron rilate internaciigon de SAT. Io tia ne povas okazi en nia SAT-movado. La kaŭzo pri la malsukceso de la 2 Int-oj estas en la fakto, ke ili konsistas el politikaj partioj, kiuj devas fari la klasbatalon. Kaj tion oni povas fari nur laŭ la spertoj en la lando, en kiu oni devas batali. La interesojn de la laboristoj oni klopodis ligi al la interesoj de la kapitalistoj en la aparta lando. Tio ne povas okazi ĉe nia movado. Tamen mi kontraŭas la prop. pro la malklaro: Malklara k danĝera frazo enestas: „SAT fariĝu la centra Ligo k la LEA-oj la sekcioj“. Kiuj reprezentos en la Kgr. do la sekciojn? Ĉu ties membroj povos iri tien k paroli? Aŭ ĉu nur la landaj sekcioj estos reprezentitaj de 2, 3, 4 aŭ 5 personoj? Se la aŭstriaj K-doj ne celas tion, kio estos la fakta diferenco? Se ni akceptus la prop., ni havus pli da membroj, — ili diras. Se SAT ne havas sufiĉe da membroj, la kaŭzo estas en la laboro de la diversaj LEA-oj. Eble en iuj landoj oni ne sufiĉe propagandas por SAT, precipe en la superaj kursoj (en kelkaj landoj eĉ ne ekzistas tiaj kursoj.) Se la diverstendencaj membroj de LEA nun ne volas esti membroj de SAT, ĉu ili volus tion post akcepto de l'prop.? Mi dubas.

K-do *v. d. Heid:* Multajn argumentojn jam „formanĝis“ antaŭe parolintaj K-doj. — En Germanio iu kanceliero malaltigis salajrojn k pensis, ke sekve de tio tuj ekfloros la ekonomia vivo. Fakte la rezulto estas *pli* granda mizero. La traktado pri la prop. 13 estas paralela. Mi ne pritraktos nun la negocan flankon (kunfando de gazeto aŭ plio da membroj). Mi pritraktos ĝin el *klasa* vidpunkto. Tiam en la 2-a alineo jam mi devas malakcepti ĝin: „... escepte la pure komunistajn ...“ Mi ne estas GLEA-ano. Sed tamen tiu GLEA ne estas pure komunista, same kiel SEA ne estas pure socialdemokrata. Cetere disiĝo ekestis jam ĉe la germana socialdemokrata partio; ankaŭ en Holando similo okazis. Eble en Germanio oni malpermesos la kompartion, — aŭ almenaŭ ĝiajn suborg-ojn (al kiuj ankaŭ estas kalkulata GLEA). Kiajn perspektivojn havas fondo de nova Int-o? K-do Grime diris, ke la afero ne estas tiom grava: ni nur volas interrilati pri tio, ke „SAT fariĝu la centra Ligo k la LEA-oj la sekcioj.“ Tio signifas jam tute alian strukturon, se vortoj havas signifon. Deziri krei Int-on signifas malprogreson. Laŭ K-do Grime ni jam troe progresis! Ni scias, kiom ofte la Int-oj, kiu ajn, trompis nin. Ni ĉiam propagandas per nacilingvaj propagandiloj: nia celo tamen estas forigi la landlimojn! Kaj ankoraŭ grava fakto: en Germanio estas diversaj grupoj eĉ neorganizitaj en centra org-o; ekz. la Dortmunda grupo kun 80 membroj ne volas organizi sin en partitendenca org-o. Mi jam klopodis diri, ke SEA ne estas pure socialdemokrata. Sed la ŝajno ekzistas. Riproĉon mi ne volas fari, tamen — laŭ la ŝajno la koncernaj grupanoj decidas k ne aliĝas. Same en Boĥum (pli ol 100 membroj). Eĉ nelernantoj povas aliĝi en LEA-oj. Internaciaj kongresoj — terura afero! Sufiĉas esti ano de la esp. movado pere de LEA, por esti elektebla al Kgr. Oni elektas la plej „saĝan“, t.e. tiun, kiu havas la plej grandan buŝon! Ni devas denove trakti en diversaj naciaj lingvoj. Eble mi troigas iom — sed se oni diras A, oni ankaŭ devas diri B. Mi rekomendas malakcepti en la nuna situacio tiun prop.

Kvara laborkunsido: 10-a de aŭgusto, 14.30 horo.

La mondo estu nia patrio, k ne la diversaj nacioj, kiuj estas kreitaj por nin ekspluati (pro kio la burĝaro flegas k konservas la naciajn lingvojn). Inter ni ni volas radikale krei ion alian. Certe 2000 membroj ne sufiĉas, sed mi klopodas varbi pli multajn. Sed mi ankaŭ ne volas grandan eklezion. Se mi volus esti ano de *granda* org-o, mi ja povus aliĝi al la eklezio; tiu havas la plej multajn membrojn. Mi alvokas vin pro praktikaj kaŭzoj, ne pro malfido, — subteni la vidpunkton de l'Prop.-Komisiono.

K-do *Dojbler* citas parton el la Konvencio de Gotenburgo pri interrilatoj inter SAT k LEA k demandas, kiujn spertojn havis K-do Grime kun la rilatoj al SAT.

K-do *Grime:* Kial K-do v. d. Heid tiel akre kontraŭparolas al mi, mi ne scias. Certe delegitoj estas *elektataj*. K-do v. d. Heid ne citis la tutan punkton rilate komunistajn esp-org-ojn, nome „kiuj samtempe en Berlino fondas propran Int-on". Kaj *ni* tute ne deziras fondi alian Int-on. Mi dankas al la K-dino, ke ŝi legis tiom energie la salutvortojn el „La Socialisto", ĉar ili tute klare esprimas, ke ni kondamnas la skismulojn k ne iros la saman vojon, sed deziras, ke „SAT ricevu pli vastan agadkampon", ktp. Multaj diras, ke nun regas la plej demokrateca maniero. Mi opinias, ke la demokrateco ne estas tia, kia ĝi devus esti; ĉiam multaj ne povas veni al la Kgr. Subskribis la prop. 40 anoj, kies voĉoj perdiĝas. Multaj devos atendi, ĝis la kongresloko estos en ilia proksimo. Ĉu nur interesiĝas pri la Kgr. 300 anoj? (K-do *Ozere:* Kiu *volas* veni, *povas* veni. En kiuj aliaj Kgr. estas tiom multaj reprezentantoj de la anaro?) Vi diris, ke ni denove volas plifirmigi la landlimojn (*Intervoko:* Certe!). Vi diras: Certe! En la SAT-Jarlibro oni ankaŭ trovas *laŭlandan* liston k en „S-ulo" ĉe la Kgr-aliĝlistoj! La K-doj parolis pri volo, ke malaperu iom post iom la LEA-oj. Ni ĉiuj havas la opinion, ke estonte la LEA-oj devos malaperi, ĉar ili ne plu havos laboreblon, sed tio estas *estonto* k nun ili havas la plej gravan laboron: eduki la multajn K-dojn, kiuj ne ankoraŭ aŭdis pri esp-o. Ne montriĝas progreso, se el 7000 anoj fariĝis 2000. Ja ALLE havas tiom da membroj en unu lando, kiom la tuta SAT havas en la mondo. Ni bezonas plibonigon de la nunaj metodoj. Ni ne tuj volas ŝanĝi, sed nur ebenigi vojon por efektive k prospere interrilatigi SAT-on k la LEA-ojn.

Per voĉdono estas *malakceptata* la prop. 13 kontraŭ 4 voĉoj. K-do *Grime* bedaŭras, ke la nuna Statuto malpermesas kalkuli la 40 voĉojn de la subskribintoj de la propono k demandas, ĉu tio estas vera demokratio.

(K-do *Ozere intervokas:* Mi ankaŭ povus kolekti 40 voĉojn, eĉ centojn, *kontraŭ* via propono!)

K-do *Dojbler:* La vera demokratio kuŝas en la ĝenerala referendumo.

La prop. 12 estas *unuanime malakceptata;* la Kgr. alproprigis al si la vidpunkton de la Prop.-Kom., ke la aŭstriaj K-doj ne volas detrui SAT-on k havas lojalan sintenon.

La proponon 9 (pĝ. 225 de „S-ulo") la Kom. rekomendas malakcepti, ĉar neefektivigebla en la praktiko (pri SAT-rondoj kiel oficiala organo k deviga aliĝo per ili). La Kgr. *malakceptas* la prop. kontraŭ 1 voĉo.

Projekto de nova Statuto de SAT. (teksto en „S-ulo" n-o 391). Sendiskute estas akceptata la konservo de l'paragr. 1; pri la 2-a K-do Valdman rimarkigas, ke en la Komisiono kelkaj estis por forstreko de l'aspiranta membreco, sed fine oni decidis lasi la tri kategoriojn, ĉar la nuna stato de l'Asocio k precipe de „S-ulo" ne estus certigita, se ni aliigus tiun paragr. (*Akceptita de la Kgr. kontraŭ 4 voĉoj*).

Paragr. 3: La Komis. akceptis ĝin kontraŭ 1 voĉo. K-do *Ozere* volus ne lasi al la P.K. la rajton fiksi la jarkotizon. K-do *Lerĥner* konstatas, ke la afero estas administracia. K-do *Dojbler* opinias, ke la Kgr. principe devus fiksi la kotizon. K-do *Lerĥner* insistas, ke tio estas afero de Admin. Komisiono k Direkcio. La kotiz-afero devas esti solvata ĉiam sur la bazo de la salajroj pagataj tre diference en diversaj landoj, k la Kgr. malfacile povus decidi pri tio. Ĉe kelkaj landoj ni havas perdojn, ĉar la anoj ne povas pagi tie sufiĉe altan sumon. Nenie la kotizo estas tro alta. Ekz. en Germanio la *jara* kotizo estas 2 mk. g., dum por mia gimnastika unuiĝo mi devas pagi *monate* 1.25 mk. g.

Konstatinte, ke ankaŭ en la ĝisnuna Statuto la P. K. havis la rajton fiksi la kotizon, la Kgr. *unuanime* akceptas la proponitan tekston.

Par. 4: Unuanime akceptita de Prop.-Kom. k Kgr.

Par. 5: Same. Par. 6: Same. Par. 7: Akceptita unuanime de la Kgr. (kontraŭ 1 voĉo en la Komis.).

Par. 8: La Komis. proponas forstreki en la 6-a linio „en gravaj okazoj". Tiurilatan prop. de la SAT-rondo Novjorka ĝi malakceptis pro neeblo ĝin plenumi. La Kgr. akceptas la proponitan tekston (kun la supra forstreko) k malakceptas la prop. de Novjorko (unuanime).

Par. 9: Unuanime akceptita de Prop.-Kom. k Kgr.

Par. 10: La Komis. proponas aldonon proponitan de K-do Falkenher, sed pro neklara prezento de l'afero okazas sencela k senrezulta debato. Estas fine decidite prokrasti la solvon pri tiu paragr., ĝis la nove proponata teksto estos skribe formulita.

Par. 11: K-do *Dojbler* proponas forstreki la vorton „sian" en la 9-a linio („. . . rajtas proponi urbon kiel sidejon . . ."). SAT-anoj el Munĥeno ekz. havu la rajton proponi Stokholmon kiel sidejon. La Kgr. akceptas unuanime la tekston sen la vorto „sian".

Par. 12: Unuanime akceptita de Prop.-Kom. k Kgr.

Par. 14: Same.

GVIDREZOLUCIO.

La Kongreso

1. Pridiskutinte la raportaron de la P. K., dankas al ĝi pro la laboro farita k ĉefe pro tio, ke en tre malfavoraj cirkonstancoj, malgraŭ premoj de diversaj flankoj, ĝi sukcesis tamen gvidi la Asocion laŭ la statuta senpartieca vojo k laŭ la rekomendoj de la antaŭaj Kongresoj;

2. Konstatas kun ĝojo, ke malgraŭ la grandskala k kalumnia agitado de la skismigintoj, ĉiuj tendencoj el la klasbatala lab. movado troviĝas ankoraŭ reprezentataj en SAT k ke komunistaj K-doj, eĉ kompartianoj, laboras fervore por la progreso de la Asocio k havas bonajn interrilatojn kun K-doj el aliaj tendencoj.

3. Post la klara esprimo per grandega plimulto, ke la sennacieca strukturo de SAT restu neŝanĝita, esprimas la deziron, ke diskutoj pri tiu demando ĉesu en la gazeto.

4. Rajtigas la P. K.-on fari kun la LEA-oj ĉiujn ajn praktikajn aranĝojn, kiuj ne kontraŭos al la principoj eldiritaj en la letero de la Direkcio de SAT, publikigita en la n-o 392 de „S-ulo“.

5. Notas kun granda kontento, ke la XII-a Kongreso estis plensukcesa k nerefutebla pruvo, ke SAT vivas k retrovos sian antaŭan prosperan staton per daŭrigo laŭ la vojo elektita.

6. Dankas al la O.K.K., kiu bone aranĝis la kongreson k certigis ĝian sukceson.

7. Sendas plej fratan saluton al niaj Sovetiaj amikoj, kiuj, pro konataj kaŭzoj, ne povas esti en niaj vicoj, k protestas kontraŭ la kalumniaj k malhonestaj procedoj de la nuna C.K. de SEU, kiu kaŭzis la nunan nenormalan situacion, k per tio kompromitas la reputacion de la Sovetia regno.

8. Esprimas denove sian simpation al la Sovetia popolo, kiu heroe penadas por starigi socialismon sur unu sesono de la mondo k rifuzas prijuĝi, ĉu tiu grandioza, nepre subteninda eksperimento estas aŭ ne efektivigebla en nur unu mondparto.

9. Alvokas al ĉiuj SAT-anoj, ke ili faru ĉion eblan por malhelpi, ke kapitalistaj landoj iel aŭ aliel malhelpu la eksperimenton, kiu por esti decida, konkluda, devas okazi en normalaj kondiĉoj.

For la kapitalismon! for la landlimojn! for la fratbatalon en la proletaj rondoj! for la naciismon! Vivu SAT, kiu edukas la spiritojn por la frata kunlaborado de la proletoj en la tuta mondo!

Tiu ĉi teksto estas per voĉdono *unuanime* akceptata de la Kgr.

Venonta kongres-urbo.

K-do *Johanson:* La Kgr. ricevis inviton de Vienaj K-doj al Vieno (Wien) por la venonta jaro. Aliflanke mi mem volus proponi al vi kongresi venontjare en Stokholmo (kvankam firman inviton mi jam ne povas fari, ĉar la SAT-anoj en Stokholmo ankoraŭ ne fintraktis la aferon). Tiuj, kiuj venus al Stokholmo malgraŭ la malproksimo de tiu urbo por multaj, havus kompenson por siaj penoj. Alia motivo por inviti tien la SAT-Kgr. estas, ke la burĝoj verŝajne kongresos en 1934 en Stokholmo. Estus granda malavantaĝo por ni, se la burĝa Kgr. okazus antaŭ nia. Venontjare ni povus en okazo, se la SAT-Kgr. k tiu de sveda LEA okazus en Stokholmo, varbi tre sukcese la laboristojn el la burĝa movado al ni. Mi proponas lasi la findecidon al la P. K.

K-do *Grime:* La K-doj el Linz, kiuj jam devis foriri, komisiis min diri al vi, ke ili aranĝos antaŭkongreson en Linz, se la Kgr. okazos en Vieno.

K-do *Moravec* insistas, ke la venonta Kgr. ne denove okazu en germanlingvaj regionoj. K-do *Ozere* preferus pli sudan regionon, ekz. Hispanion.

K-do *Lanti:* Informcele mi konigas, ke post la Amsterd.Kgr. mi klopodis por okazigi Kgr. ĉu en Svisio, ĉu en Hispanio. Barcelonaj K-doj al kiuj mi skribis, eĉ ne respondis; supozeble ili estas iom infektitaj de l'opozicia malsano. En Ĝenevo tiu malsano estas ankaŭ relative forta nuntempe. Kaj en aliaj svisiaj urboj ne troviĝas sufiĉe multaj K-doj.

al nia gazeto „La Lernanto“n k pro tiu aldono eĉ devas pagi al la poŝto *por ĉiu ekzemplero aparte 1/2 oeron.* Se estus pliaj aldonoj, ni ankoraŭ devus krompagi denove 1/2 oeron. Tio tre plikarigus por ni la aferon; sed mi promesas komplezeme trakti la aferon en nia Komitato, kvankam mi ne povas garantii pozitivan rezulton rilate la gazeton. Malgraŭ la plikostoj, kiujn ni devas pagi por „La Lernanto“, ni tamen volonte faris tiujn elspezojn, por liveri ĝin al niaj abonantoj, pro ĝia valoro.

K-do *Moravec* (Magdeb.): Ni ne povas ĉi tie decidi; mi proponas akcepti la prop. de l'Komisiono k deziresprimi al la P. K. agi tiucele.

K-do *Eerdmans:* Hieraŭ oni diris, ke nur tiuj povas esti SAT-anoj, kiuj perfekte scipovas la lingvon. Sed antaŭ du jaroj oni devigis min preskaŭ esti peranto de la sekcio, kvankam mi tute ne estas perfekta esp-isto. Kaj en Roterdamo estas multaj, kiuj ne estas perfektaj SAT-anoj. Ĉu oni devas garantii, ke ili estu perfektaj, k tiam eksigi tiujn, kiuj ne ankoraŭ estas perfektaj?

K-do *Bös:* Ni ne volas, ke ĉiuj K-doj devu fari ekzamenon pri lingva perfekto; la senco de tiu paragrafo por mi ĉefe estas la *indeco* de tiu K-do aparteni al nia org-o, *ne* la lingva perfekto.[3]

K-do *Johanson:* Ni povus tute forstreki tiun alineon, ĉar pri ĝi estas parolite jam en la nova Statuto.

K-do *Eerdmans:* Mi deziras havi la opinion de la P. K., ĉar hieraŭ ni aŭdis de iu K-do, ke 2000 membroj sufiĉus al SAT.

K-do *Vesels:* 1) Necesas kontrolo, ĉu K-do aliĝanta al SAT estas *inda.* En la nederlanda LEA jam policistoj estas anoj, kiuj batas sur senlaborulojn. 2) Mi neniam asertis, ke sufiĉas 2000 anoj en SAT; mi nur diris, ke estus pli valore havi 2000 anojn, kiuj estas bonaj K-doj, ol multajn milojn, kiuj nur estas papersoldatoj.

K-do *Dan* (Novjorko): Mi kontraŭas al tio, ke oni *prefere* aliĝu pere de la loka peranto. Se SAT-rondoj ekzistas, oni *devas* sin teni al ili.

K-do *Johanson:* Pri tio ekzistas jam decido.

K-do *Dojbler:* Jes, tiun punkton ni jam solvis hieraŭ: Rilate la indecon de K-do mi volus diri, ke nur per la praktiko, dum la membreco, oni povas scii, ĉu iu K-do estas inda esti SAT-ano aŭ ne. Se li ne indas, oni rajtas apliki la Statuton.

---

[3] Laŭstatute por akiri la aktivan SAT-anecon, necesas scipovi esp-on. Tio tamen ne signifas, ke oni devas esti „perfekta“ esp-isto. Oni eĉ povas demandi sin, ĉu tiaj ekzistas; niaopinie eĉ Zamenhof ne estis absolute perfekta esp-isto. La koncerna parto en la Statuto devas esti komprenata jene: por esti aktiva membro de SAT necesas kapabli skribe k buŝe komprenigi sin per esp-o. — *E. L.*

K-do *Lerhner:* Al mi ŝajnas, ke oni tro multe diskutas pri tiu afero. Fakte ne temas pri laŭorda prop., kiu antaŭ la Kgr. estis publikigata en la gazeto, sed pri nura deziresprimo formulita de la Rejn-Majnaj K-doj al la P. K. Temas nur pri tio, ĉu ni *principe* konsentas al ĝi. En okazo de konsento restas la ellaborado por la Direkcio k la LEA-oj. Aliĝo nur per la lokaj perantoj al SAT ne ĉiam estas efektivigebla. En iu urbo ekz. estas diverstendencaj SAT-anoj, sed estas nur unu peranto, kun kiu ne ĉiuj el tiuj K-doj pro partitendencaj konsideroj volas rilati; iuj do preferas rilati rekte kun la Administracio. Aliflanke oni devas konsideri, ke ni havas ankoraŭ la Statut-paragrafon, laŭ kiu SAT baziĝas sur individua membreco. Se oni dirus „*nur* per la peranto“, oni forrabus peceton de tiu individueco. Oni decidu laŭ la prop. de la Prop.-Kom.

Unuanima decido, transdoni la prop. kiel deziresprimon al la P. K.

Elekto de Kontrol-Komitato.

Proponataj estas de kongresantoj por la nova K. K., post rezigno de la Bruselaj K-doj, kiuj ĝis nun prizorgis tiun fakon, la urboj Amsterdamo, Roterdamo, Dortmundo, Stokholmo, Kemnico (Chemnitz). Post rezigno je elekto de anoj el la unue nomitaj lokoj restas nur Kemnico (Chemnitz), kie K-do *Zehrer* el tiu urbo akceptas formi la K. K. (*Unuanime akceptita de la Kgr.*)

Duonhora paŭzo. Prop.-Komisiono, Kongresestraro, O.K.K. k P. K.-anoj komune ellaboras *gvidrezolucion,* kies teksto estas poste prezentata de K-do *Dojbler* al la Kongreso.

Kvara laborkunsido: 10-a de aŭgusto, 14.30 horo.

Prezidas K-do *Johanson*.

Par. 10: La Prop.-Kom. akceptis aldonon post la unua frazo de la vortoj: „En okazo de malkonfido tuja revokeblo.“ K-do *Falkenher:* Mi opinias necesa tiun aldonon, pro la spertoj faritaj kun GLEA k por esti ŝirmitaj estonte kontraŭ evtl. kapricoj de la estraro. (*Unuanime akceptita kun la aldono de la Kgr.*)

Par. 13: Ĉe la fino de tiu paragr. la Prop.-Kom. rekomendas aldoni jenan frazon: „En okazo de eksigo de la tuta P. K. pro kontraŭstatuta agado la K. K. anstataŭas provizore la P. K. kun la tasko, kiel eble plej baldaŭ okazigi referendumon por elekti novan P. K.“. (*Unuanime akceptita de la Kgr. kun la aldono.*)

Par. 16. k 17: La Prop.-Kom. rekomendas akcepton de l'prop. tekstoj k malakcepton de l'tiurilataj Berlinaj proponoj 3 k 4 (pĝ. 212 de „S-ulo“).

La Kgr. malakceptas la Berl. prop-ojn k akceptas la prop. tekston por la du paragrafoj.

Par. 18: Unuanime akceptita de Prop.-Kom. k Kgr.

Par. 19: La Prop.-Kom. rekomendas akcepton post forstreko de la vortoj „se eble“. K-do *Ozere* proponas forstreki ankaŭ „laŭeble“ en la 3-a linio, por ne lasi tro da povo al la P. K.

K-do *Dojbler:* La vorton „laŭeble“ mi komprenas tiel, ke la P. K. havas la devon agi laŭ la deziro de la pasinta Kgr.; sed se la ebloj ne ekzistas, tiam ĝi agu *laŭ la ebloj.*

K-do *Johanson:* Se Stokholmo invitus la Kgr., k la Frankfurtanoj volus fari same, sed ne povas inviti jam nun sen komisio, k la kongresanoj tamen preferus Frankfurton anstataŭ Stokholmo, tiam la Kgr. decidus eble kongresi en St., kvankam ĝi volus kongresi en Frankf. Oni lasu al la P.K. la findecidon k ne forstreku la vorton „laŭeble“.

La Kgr. akceptas la prop. de l'Prop.-Kom. kontraŭ 2 voĉoj.

Par. 20: Unuanime akceptita de Prop.-Kom. k Kgr.

Par. 21: Unuanima akcepto k malakcepto de l'prop. 5 (de Berlinaj SAT-anoj).

Par. 22: La Prop.-Kom. unuanime malakceptis tiun paragr., same la prop. 6 de la Berlinaj SAT-anoj k ankaŭ jenan tiurilatan prop. de K-do *Platiel:* „Ĉiu aktiva membro, *aliĝinta al la Kongreso,* rajtas doni mandaton al iu aktiva membro partoprenanta la Kgr., por ke li voĉdonu ĉe la Kgr. en lia nomo. Sekve ĉiu kongresanto povas rajti tiom da voĉoj, kiom da mandatoj li posedas. La kongreskarto validas kiel mandato.“ Pri tiu lasta prop. la opinioj ĉe la Kom. estis dividitaj: 4 kontraŭ, 3 por. La malakcepto de l'prop-oj okazis pro tio, ke la senco de nia org-o ne permesas privilegiojn por iuj membroj.

K-do *v. d. Heid:* Laŭ tiu nova prop. eĉ iu persono monhavanta havus la eblon trapenetri la Kgr. k pagi la kongreskotizon por aro da membroj. Kaj povas esti, ke nur unu voĉdonas por la tuta bando. Ni lasu la aferon kiel ĝis nun.

K-do *Eerdmans:* Mi proponas akcepti la tekston de K-do Platiel. Preskaŭ ĉiam la kongresvizitantoj estas la samaj personoj. Multaj ne *povas* veni, sekve ne povas voĉdoni.

K-do *Olson* (Stokholmo): Laŭ mia opinio estus paŝo malantaŭen, se ni akceptus tiun ĉi prop. En granda urbo oni povas kolekti multe da mandatoj k iri kun ili al la Kgr. Ankaŭ nature personoj ne ĉeestantaj k ne povantaj sekvi la debatojn, ne scias, kiel estas necese decidi. Ankoraŭ estas aliaj malagrablaĵoj. Necesus grava kontrollaboro ĉe la Kgr.

K-do *Vesels:* En la delegitsistemo kuŝas la danĝero, ke nur spertaj, lertaj K-doj ĉeestos la Kgr. La grupoj kolektus por sendi unu anon al la Kgr. Mi ankaŭ kontraŭas la prop. de K-do Platiel.

K-do *Ulo:* Ni malakceptu ĉiujn tiurilatajn prop-ojn. Referendumo ja findecidas pri ĉiuj prop-oj.

K-do *Puf:* Ni malakceptu ĉi tiun delegitsistemon. Mi bone memoras, kiel dum la lastaj jaroj en GLEA oni kvazaŭ konkuris por havi kiel eble plej da mandatoj. Iu venis kun 300 mandatoj! K-doj, ne faru tian stultaĵon!

K-do *Ozere:* Ni devas plie ankaŭ atenti pri la individueco. Kun la delegitsistemo vi voĉdonas are, ŝafe. Nun venas K-doj el diversaj regionoj k ili estas diversopiniaj. Post aŭdo de diversaj opinioj facile anoj ŝanĝas sian propran opinion. Sed tiuj, kiuj mandatis la K-dojn k restas en la grupoj, ne aŭdinte la debatojn kompreneble restas ĉe la antaŭa opinio. Tiel la voĉdonado estus tute arbitra. Kiu havas intereson je la Asocio, tiu nepre devas partopreni la Kgr. Se oni vere havas intereson, oni *povas* partopreni. Referendumo, sekve la tuta membraro, decidas ja ankaŭ pri dum la Kgr. modifitaj prop-oj.

Par. 22 same kiel la aldonaj prop-oj (prop. 6 k tiu de K-do Platiel) estas *unuanime* malakceptataj.

Par. 23: La Prop.-Kom. akceptis ĝin unuanime. K-do *Fen* proponas anstataŭigi la vortojn „almenaŭ en la antaŭlasta n-o de la presorgano“ per la vortoj „almenaŭ 6 semajnojn“, pro tio ke la apermaniero de l'presorgano estas submetata al ŝanĝoj (poste iam ĝi eble aperos 2-tage).

Unuanime akceptita de l'Kgr. en la formo proponita de K-do Fen.

Par. 24: Akceptata unuanime de Prop.-Kom. k Kgr. Same unuanime estas *mal*akceptata la tiurilata prop. 7 (de Berlinaj SAT-anoj).

Par. 25: Akceptata unuanime de Prop.-Kom. k Kgr., ĉe samtempa *mal*akcepto de la prop. 8 (de Berlinaj SAT-anoj).

Par. 26, 27, 28 estas unuanime akceptataj de Prop.-Kom. k Kgr.

Par. 15: La Prop. Kom. proponas akcepton. K-do *Ozere* deziras forigon de la vorto „SAT-rondo“ k anstataŭon per: „la loka membraro“, ĉar la unua esprimo ne ankoraŭ estas uzita k klarigita en la Statuto. Ĉar temas nur pri *redakta* ŝanĝeto, la Kgr. ĝin akceptas, k la tuta prop. estas unuanime akceptata kun la korekto. –

K-do *Valdman* konstatas, ke la prop-oj 2, 10 k restparto de 11 estas malakceptitaj per akcepto de la koncernaj paragrafoj el la nova Statutprojekto. Pri prop. 1 (unueca standardo) la Kom. opinias, ke tiu demando nun tute ne gravas. Ni bezonas la monerojn por aliaj, pli gravaj aranĝoj. Oni malakceptu tiun prop. (*Unuanime malakceptita de la Kgr.*)

Venis jena nova prop., kiu ricevis 21 subskribojn de kongresantoj, ĝin subtenantaj:

„La deziro al pli intima kunlaborado de la landaj LEA-oj en la kadro de SAT, estas ĝenerala. La granda mizero inter la laboristaro malebligas al multaj Gek-doj esti samtempe membroj en niaj por- k peresp. org-oj. La unuopaj LEA-oj, speciale en malgrandaj landoj, estas finance tro malfortaj por eldoni monate proprajn organojn. Do, la te-ura mondkrizo, kies fino ne jam estas videbla, devigas nin trovi vojojn por plifortigi la lab. esp.-movadon k doni al la SAT-fidelaj LEA-oj pli fortan, komunan bazon, sen aliigi la nunan strukturon de SAT.

Pro tio la SAT-anaro el la germana distrikto „Rhein-Main“, transdonas al la XII-a SAT-Kgr. en Ŝtutgart jenan proponon:

a. SAT eldonos specialan monatan gazeton, kiu estas taŭga por ĉiuj LEA-oj. La gazeto estu okpaĝa, krom la aldono de „La Lernanto“. SAT liveru la gazeton al la LEA-oj por la memkosta prezo.

b. Ĉiuj SAT-fidelaj LEA-oj estas devigataj, uzi ĉi tiun de SAT eldonotan gazeton, kiel monatan asocian organon, aldononte al ĝi nacilingvan bultenon 2–4-paĝan.

c. La membroj de tiuj LEA-oj, kiuj ja ricevas, pere de la landaj asocioj, la monatan organon de SAT, povas fariĝi aktivaj SAT-anoj, se ili pagas la aliĝmonon k la jaran kotizon (2 mk. g.) al SAT.

d. La aliĝo al SAT povas okazi nur pere de la loka SAT-peranto, kiu garantias la lingvan perfekton de la aliĝema K-do.

e. Ĉiujn aliajn de SAT eldonatajn organojn la membroj laŭpove abonu.

f. La LEA-oj estas devigataj varbi por SAT inter la anaro k vendi prefere la SAT-literaturon.“

La Prop.-Kom. havas la opinion, ke certe estus bone, ke inter SAT k la LEA-oj estu pli intimaj rilatoj ol ĝis nun. Sed estas manko en la punkto a). La afero unuavice ja ne dependas de l' P. K. aŭ la Kgr. de SAT; sed la diversaj LEA-oj unue devos interkonsenti pri tio, ĉar temas ja pri financa problemo. La Kom. proponas transdoni la tutan materialon al la P. K. de SAT por sufiĉe longa k profunda studado k ĉe la proksima Kgr. aranĝi la aferon.

K-do *Lanti:* Tiu prop. estas sufiĉe interesa. Mi opinias, ke ne estas necese, ke *ĉiuj* LEA-oj konsentu pri ĝia efektivigo. La intenco de la proponintoj ŝajnas al mi tute bona k subteninda; oni povus eĉ baldaŭ efektivigi ĝin, ĉar ĝi ne necesigas ŝanĝon en la Statuto: Por fariĝi aktiva membro, oni devas ja nuntempe aboni al *Sennaciulo.* Sed oni rimarku, ke nia gazeto estis semajna antaŭ unu jaro; nun ĝi estas dusemajna k la P. K. havas la rajton decidi, ke ĝi fariĝu monata, se la cirkonstancoj tion postulas. Sekve ni povas aranĝi la aferon tiel, ke la LEA ricevu monatan „S-ulo“-n je memkosta prezo k ĉiuj ĝiaj ricevontoj akiru per tio la aktivan membrecon. La dusemajna k eventuale en estonto semajna „S-ulo“ estus abonebla aparte, kiel nun okazas pri „La N. E.“. Estus tre stulte, se ni konsentus aktivan membrecon al K-doj, kiuj scias nenion pri la interna vivo de nia Asocio, sed per la monata „S-ulo“ ili povus esti informataj. Se tia prop. estus akceptata de ĉiuj LEA-oj, tiom pli bone! Se almenaŭ 2 aŭ 3 konsentus, la afero eĉ povus ankaŭ ekfunkcii. Estas nur teknika aranĝo. Temas scii, kiom devus elspezi la LEA-anoj, kiuj ne povas nun pagi la tro altan kotizon, por fariĝi aktivaj membroj de SAT.

La prop. ŝajnas al mi tuj efektivigebla k efektiviginda. Tiel SAT povus havi en okazo de konsento baldaŭ 5000 aktivajn membrojn. Eble tamen estas mankoj en la prop., kiujn mi ne vidas.

K-do *Johanson:* Tiu prop. estas unu el la provoj forigi la malbonajn efikojn de la ekonomia krizo, kiun ni ĉiuj tre forte sentas, k speciale la germaniaj K-doj. Mi parolu pri niaj spertoj en Svedio. La tiea gazeto havas 1600 abonantojn, dum la anaro de SLEA (sveda LEA) estas apenaŭ 1000. Ĉiam montriĝas, ke en la diversaj LEA-oj la abonantaro al la organo estas pli granda, se ĝi estas eldonata en la lando mem, ol estas la membraro. En Holando oni kredeble faras saman sperton. Nun ja la enspezoj el la gazeto helpas al la administrado de la LEA. Se SAT eldonus LEA-organon por ĉiuj LEA-oj, ekestus ekonomia malbonaĵo, pro tio ke la LEA-gazetoj perdus multajn abonantojn, se ili ne aperus plu (almenaŭ parte) en nacia lingvo. Ja multaj ĝin aĉetas, ĉar ĝi enhavas nacilingvajn tekstojn. Mi proponas malakcepti la prop., precipe pro la gazet-afero.

K-do *Bös* (Frankft.): Mi tre ĝojas pri la bona akcepto de nia prop. flanke de K-do Lanti, kiu tuj komprenis, kion ni celas per ĝi. Ni volas helpi al la malgrandaj landaj gazetoj, kiuj hodiaŭ ne povas eldoni bone redaktatan k bonaspektan organon. Due, ni volas ankaŭ helpi al SAT per tiu prop., por ke ankaŭ tiuj amasoj de esp. laboristoj en la LEA-oj povu fariĝi aktivaj membroj en SAT.

La efektivigo de l'prop. helpus unuavice al la senlaboruloj. K-do Johanson havas dubon, ĉu la prop. estas efektivigebla, ĉar en Svedio oni havas bonan esp. lab. gazeton kun pli da abonantoj ol estas membroj en la LEA. Li certe ne bone komprenis la esencon de la prop. Ni ne nur volas liveri al la anoj bonaspektan esp. gazeton, sed al tiu gazeto („S-ulo") la LEA-oj siaflanke devas aldoni nacilingvan propagandan gazeton. Ili nur bezonas forlasi la esp. tekston en ĝi, k la tuta gazeto ilia fariĝu nur propaganda gazeto por esp-o. Tamen en Svedio oni povus post akcepto de nia prop. k ĝia efektivigo, aranĝi la aferon tiel, ke la abonantoj al la nuna LEA-organo ankaŭ plue abonu al ĝi, se tie ne ekzistas la eblo altiri ĉiujn lab. esp-istojn al sia org-o. Do tiu organo povus aperi krom „S-ulo". Sed tiel ni povos varbi inter la LEA-anoj, por ke SAT fariĝu pli granda, pli impona ol ĝis nun. Internaciisto diris ĉi tie antaŭ kelkaj tagoj, ke SAT neniam bone plenumis sian taskon kiel interhelpa org-o, ke ĝuste pro tio estas necesa la fondo de Int-o por helpi al la malgrandaj org-oj. Sed tiun riproĉon ni ne akceptu: ni povas fari la samon per SAT. Mi havas la konvinkon, ke la plej multaj el la LEA-oj, precipe la ankoraŭ malgrandaj, konsentos pri nia prop., k kredeble ankaŭ iuj el la grandaj ĝin akceptos. Se ni povus atingi, ke preskaŭ ĉiuj LEA-oj akceptus la prop., ni povos diri, ke ni faris grandan paŝon antaŭen. La teknika flanko ja estas la ĉefa. Jam antaŭ ol ni faris la prop., ni intertraktis kun fakuloj. Ni scias, se ni atingos tion, ni eble atingos la staton de 10 000 abonantoj al ĉi tiu gazeto. Tiam ni nur bezonas duobligi la nunajn elspezojn por nia gazeto, kiun nun ricevas proksimume 2000 K-doj, k tiam eble por la duobla sumo oni povos liveri la gazeton al 10 000. Ni komisiu la P.K. de SAT interrilati kun la LEA-oj por efektivigi nian proponon.

K-do *Vesels:* Estas sufiĉe bonaj punktoj en tiu prop. Sed plej grava estas, ke unue la LEA-oj pridiskutu la aferon. Kaj la eldono de tiu gazeto estu neniel riska por SAT. Ĝi ekz. neniam anstataŭu k forpuŝu „S-ulo"n. Mi ne ŝatas la formon de la lasta frazo: „La LEA-oj estas *devigataj* varbi por SAT..." Se ili estas amikoj de SAT, ili certe varbos sen tiu *deviga* formulo.

K-do *Dojbler:* Antaŭ multaj jaroj estis jam simila situacio en SAT; tiam la germ. LEA aldonis „S-ulo"n al sia monata organo; sed kiam la SAT-gazeto fariĝis semajna eldonaĵo, ĝi estis tro multekosta por la LEA. Kiel diris K-do Lanti, estas teknika afero. Mi aprobus ĉiumonatan informilon taŭgan por la LEA-oj, kiuj uzus ĝin kiel oficialan komunikilon por ĝeneralaj aferoj. SEA ekz. aldonus 2-paĝan folion en germana lingvo, poste „La Lernanto"n. Por la LEA-oj la rezulto estus la sama kiel ĝis nun: Nur, ke la K-doj ricevus bone redaktatan esp. gazeton, kvazaŭ ili estus aktivaj membroj de SAT, k tio estos bona interkontaktilo. Mi tute subtenas la vortojn de K-do Vesels, ke oni forstreku la devigajn vortojn ĉe la fino de l'prop. Ĉar la nuna Kgr. montris, kiom forte apogas ĉiuj ĉeestantoj la aferon de SAT.

K-do *Ozere:* Certe en la franca LEA principe oni ne kontraŭos la prop. Mi mem proponis en FEO, ke troviĝu en la organo ioma esp-a teksto. Mi esperas, ke en tiu formo la afero estu akceptata k ke oni per tio ne malhelpu al la SAT-eldonaĵoj. Kiu volas esti aktiva membro, tiu ankaŭ morgaŭ estu devigata aboni „S-ulo"n. Laŭ la nova prop. la LEA-oj estu *devigataj* uzi la novan gazeton. Sed eble kelkaj LEA-oj havas tute specialajn cirkonstancojn. Tial oni diru, ke „ĉiuj SAT-fidelaj LEA-oj uzu *preferinde* ĉi tiun de SAT eldonotan gazeton ...". Mi tre aprobas la alineon d), ke la aliĝo al SAT okazu nur pere de la loka SAT-peranto. Se ni sendigus la gazeton al unu sola K-do, ni ŝparus monon. Ke tio estu deviga. Cetere temas pri teknika afero, kies solvon oni lasu al la interkonsento farota inter la P. K. de SAT k la LEA-oj.

K-do *Puj:* En Germanio estas sufiĉe da K-doj, kiuj volonte estus aktivaj SAT-anoj, parte jam estis, sed pro longtempa senlaboreco tute ne povas pagi la kotizon. Pro nepovo pagi por la gazeto ili devas resti aspirantaj membroj. Ili ne volas esti punataj per forpreno de la voĉdonrajto. Mi opinias nepre necese zorgi pri tio, plifaciligi la aniĝon al SAT. Kaj tio laŭ mia opinio estas la celo de nia prop. Ni povas konstati, ke ekzistas kelkaj organoj ĉe malgrandaj asocioj, kiuj lingve estas erarplenaj k terure malbone redaktataj. La malgrandaj asocioj ne havas sufiĉe spertajn redaktantojn, do la lernantoj lernas tute alian esp-on ol ni. Mi eĉ diras al K-do Johanson, ke mi kredas, ke ankaŭ SLEA povus akcepti tiun prop. k ankaŭ SLEA profitus el tia bone redaktata komuna gazeto. Mi ne dezirus, ke ĉiu LEA-ano fariĝu SAT-ano, sed la SAT-rondo juĝu pri tiuj LEA-anoj, kiuj *indus* esti aktivaj membroj de SAT. Tial la loka peranto akceptu la aliĝon al SAT. Tiam ekz. ĉe SEA aktivaj SAT-anoj devus pagi al la peranto en la rondo, k tiuj perantoj bone scius, ĉu la koncerna K-do jam sufiĉe bone regas la lingvon por esti aktiva SAT-ano. Do tute ne timu: la gazet-afero ne rilatas al la Statuto de SAT, sed estas nur plivastigado de la Gotenburga Konvencio. Se eble ĉiuj LEA-oj konsentus, la organo eble fariĝus pli malmultekosta. Priparolu la aferon en viaj LEA-oj, viaj grupoj, k tiuj interrilatu kun la SAT-Direkcio por ĝin efektivigi. Komence ne necesas, ke ĉiuj LEA-oj akceptu ĝin. Se 2 aŭ 3 akceptus, ni jam provus eldoni tiun gazeton, k ni havus jam komunan organon. Ne forgesu, ke la nuna SAT-strukturo estas nova por la plej multaj laboristoj. Per tiu organo ni havus la eblon eduki niajn membrojn jam dekomence en sennacieca senco. Ni jam povos montri al ili, kion ni alcelas k ke ni estas sennaciuloj k kontraŭas la Int-ojn. Pro tio mi petas akcepti la prop.

K-do *Johanson:* Mi devas ion klarigi pri la distribuado en Svedio. Ni regule aldonas

Ĉeĥoslovakio — blankterora lando?

Nur unu K-do el Ĉeĥoslovakio, K-do *Koc* el Plzen, partoprenis la XII-an SAT-Kongreson. Li klarigis en sia salutparolo, ke la terura mizerego malebligis al aliaj viziti la kongreson. Tamen pli da K-doj intencis partopreni, ankaŭ mi ekzemple. Jam en majo mi klopodis ĉe la polica direkcio en Plzen por ricevi pasporton k estis esplordemandata. Nur ses semajnojn poste mi ricevis oficialan leteron, en kiu oni diras: „Vian peton ni ne povas plenumi, ĉar estas supozeble, ke via vojaĝo eksterlande povus grave endanĝerigi la interesojn de la ŝtata sekuro.“ Nome, oni notu mian „kulpon“: mi parolis en unuamaja kunveno de la kompartio en Plzen pri la junulara vivo. Tio sufiĉis por rifuzi la pasporton, kvankam la kompartio en Ĉeĥoslovakio ankoraŭ estas laŭleĝa ...

K. V. (17 833), Plzen.

LA AVENTUROJ DE 10 „PETROJ“ EN KANADO

La lernolibro „Petro“ spite kelkaj malbonaj flankoj[1] en la 4 unuaj eldonoj (la 5-an mi ne ankoraŭ vidis) gajnis rimarkindan popularon en tuta Norda Ameriko, kion pruvas la fakto, ke ĝis nun nur per mia mendado 400 „Petro“j enmigris Nord-Amerikon.

La granda plimulto el la lab. esperantistaro en Norda Ameriko lernis esp-on per „Petro“. En N. A. estas tre multaj urboj, kie estis antaŭ kelka tempo neniu esp-isto, aŭ nur 1—2 burĝaj esp-istoj. Granda dilemo estis por ni, kiel enplanti lab. esp. movadon en tiuj lokoj. Mi ellaboris korespondan kurson laŭ „Petro“, k mia antaŭe tre pridubita entrepreno donis tre kontentigan rezulton. Multaj izolitaj Gek-doj lernis k ankoraŭ lernas esp-on en diversaj partoj de Norda Ameriko per koresponda kurso laŭ „Petro“. En Detrojt 10-membra klaso lernis tiel esp-on en kolektivo per koresponda instruado gvidata de mi el Nov-Jorko (New York City). Ĵus nun formiĝis kelkmembra klaso en Pers Amboj, N. J., lernonta sammaniere, ĉar neniu troviĝas tie por povi gvidi la klason. En kelkaj lokoj el niaj lernintoj fariĝis veraj pioniroj de nia movado kun tia rezulto, ke lab. esp. grupetoj povis formiĝi k estas formiĝontaj tie, kie antaŭ nelonge neniu lab. esp-isto aŭ nur 1—2 obstinaj malaktivuloj troviĝis.

Antaŭ nelonge ni turnis specialan atenton al *Kanado* por veki tie nian komplete dormantan movadon. Sufiĉe granda poresp-a bruo estis la rezulto de agado de niaj lernintoj k de hazarde „elfositaj“ praesp-istoj. Ekzemple, K-do Lazurka, tiam tute nova lernanto, skribis: „K-do, mi ne dormos trankvile, ĝis almenaŭ 100 lab. esp-istoj estos en Montreal“. Vere, tiuj kelkaj en Montreal elvokis tiel grandan intereson, ke se kelkaj kontraŭaj fortoj ne kontraŭefikos, K-do Lazurka jam povus tute trankvile dormi. Multege da baroj malhelpegas la disvastiĝon de esp-o krom la ĉie konata kontraŭeco de iuj „tro saĝaj kompetentuloj“. Krom la hegemonio de la angla lingvo la plej menciinda estas la ekonomia krizo, kiu faris multajn gelaboristojn absolute senmonaj. Multaj tute ne povas aĉeti eĉ kelkcendvaloran libreton.

Kaj nun alia nova malamiko aperis sur la Kanada horizonto. Nia Toronta reprezantanto, K-do Gumbinger, mendis antaŭ pli ol 3 monatoj 10 „Petroj“-n. Laŭ lia deziro ni rapidege sendis, sed *ili ne alvenis.* Li post kelksemajna silentado de la Kanada Poŝto responde al sia esplorpostulo ricevis oficialan informon, ke la „Petro“j estas senditaj al la Otava ĉef-doganejo por supera ekzameno. Denove pasis ĉ. du monatoj, k venis informo al K-do G., ke la Otava doganestro malpermesis la importon de „Petro“j sub manifesto n-o 16 719. Oni konsilis al li pagi 17-cendan afrankon por resendi la „Petro“-jn al nia LEA-NA-Centro, ĉar alikaze la Kanada dogano detruos ilin. La 10 „Petro“-j tiel revenis al nia Centro post kelkmonata vagado riskinte brulmorton en Kanado pro la „danĝera“ enhavo. Sed la doganestra moŝto tre eraris malpermesinte ilin. Ili jam trafis per alia vojo en Kanadon. La malpermeso al „Petro“ en Kanado estas nur ĉenero kontraŭ la laborista literaturo. Evidentiĝis, ke en Kanado estas la sama subpremo k cenzuro kontraŭ porlaboristaj presaĵoj, kiel estas en Hungario, Rumanio k aliaj blankteroraj landoj. Oni persekutas niajn Gekdojn, kiuj korespondas kun Sovetio, oni konfiskis ĉiun literaturaĵon el Sovetio senditan al niaj Kanadaj K-doj. K-do Lazurka ofte estas police esplorata, minacata per proceso k deporto, k same pli malpli la aliaj esp. laboristoj. La kapitalista registaro perforte subpremas ĉiun signon de kleriĝemo k revolucia interfratiĝo de la Kanada laboristaro.

SAT-ano 29 (Nov-Jorko).

[1] La nova „Petro“ laŭ enhavo k amplekso estas tute alia. — *Red.*

Teknika rimarko por la broŝurado de la Protokolaro

Pro la nombro da paĝoj, nedivideblaj per kvar, ni devis enmeti en „S-ulo“ n-o 393 nur 10 pĝ. de la „Protokolaro“. Pro tio la pĝ. 5 k 6 estas dorsflanke presitaj per teksto de „S-ulo“. Kiu intencas broŝuri la „Protokolaron“, tiu kungluu pĝ. 5 kun 6. Tiel la „Protokolaro“ ne estas ĝenata per fremda teksto.

Por **broŝuri** *oni procedu jene: Oni faldu la unuan (pĝ. 1—10) k la duan (pĝ. 11—18) parton. Inter pĝ. 5 k 6 oni entiru fadenon de dorse, tiel ke la nodo estas sur la dorso. Post mallonga distanco oni eltiru la fadenon k entiru ĝin inter pĝ. 14 k 15, eltiru post mallonga distanco. Post pli longa distanco sur la dorso oni denove entiru, eltiru (same kiel antaŭe) k entiru inter pĝ. 5 k 6, poste inter pĝ. 14 k 15 k denove inter 5 k 6, por fine fiksi la fadenon per nodo. Ne tiru tro forte la fadenon, por ke ĝi ne ŝiru la paperon. Tiam oni kungluu pĝ. 5 kun 6; la gluaĵon surŝmiru nur tre maldike. Poste oni gluu sur la dorson mallarĝan strion el forta papero aŭ ŝtofo, kiu fikse kunligas ambaŭ partojn k donas bonan aspekton al la broŝureto. Rekomendinda estas, unue provi la broŝuradon per alia papero.*

Libersindikata Instruista Internacio pri esperanto.

La Socialista Frakcio direktis al 16 libersindikataj, kulturaj k politikaj organizoj k internacioj leteron kun 3 demandoj k kelkaj klarigoj k konstatoj pri esp-o. Jen la 3 demandoj: 1) Kiel vi juĝas pri la malfaciloj, kiuj estiĝas por la Int. Lab. Mov. per la lingvodiferencoj? 2) Kion vi opinias pri la eblo forigi tiujn malfacilojn per enkonduko de intern. helplingvo, ekz. esp-o? 3) Ĉu en via organizo esp-o estas uzata aŭ ĉu oni intencas enkonduki ĝin? Se jes, bonvolu sciigi detalojn. Ĝis nun atingis nin kelkaj tre interesaj respondoj. Ĉi sube ni publikigas unu el la leteroj.

Karaj Kamaradoj!

Vian leteron de 26. IV. 1932, ni respondas jene: 1) Estas sendube vera, ke la lingvodiverso estas granda malhelpo por la Intern. Labor. Movado. Ĝi gvidas al tempo-, mono- k fortomalŝparo pro la multaj tradukoj. Estas neeblaĵo per traduko prezenti la veran enhavon de la diritaĵo. Ĉe la kunsidoj de nia internacio, kies delegitoj opinias regi almenaŭ du eŭropajn lingvojn, ni devas konstati, ke la tradukmalfaciloj estas tre grandaj, kiam temas pri la pritrakto de profundaj temoj. Preciza traduko estas nur ebla, se la tradukanto ambaŭ lingvojn ne nur bonege scipovas, sed ankaŭ la priparolatan temon plene konas k la ambaŭlingvan literaturon pri tiu temo legis. Ni devis ekz. konstati, ke franca universitata profesoro por germanistiko skribis malsaĝaĵojn pri germanaj lernejproblemoj, kiam li raportis pri ili en franca lingvo. Estas nedubeble, ke por la Int. Lab. Mov. perdiĝas tre valoraj fortoj, kiuj pro la ek-

zistantaj lingvaj malfaciloj ne kuraĝas moviĝi sur internacia tereno.

2) Ni estas konvinkitaj, ke per neŭtrala helplingvo k nome per esp-o, la problemo estas solvebla. Ni fundamentas nian konvinkon sur spertoj. Ekzistas pedagogia esp-a gazeto, kiu estas legata en 42 landoj, k kiu faras eksterordinarajn servojn. Ni aranĝis dum nia lasta Somera Lernejo esp-an vesperon, dum kiu ni povis konstati, ke reprezentantoj el plej diversaj landoj povis facile interkompreniĝi.

3) Nia internacio enkondukis esp-on kiel kongreslingvon, krom germana, franca k angla. Ĝi instigis la landajn sekciojn inter instruistoj k profesoroj aranĝi intensan propagandon por esp-o. Nia aŭstria ligo publikigas en sia gazeto esp.-kurson por meminstruo. Niaj holanda k belga ligoj aranĝas esp.-kursojn por instruistoj. Nia franca ligo (85 000 anoj) dum la venonta vintrosezono publikigos en sia gazeto esp.-kurson por meminstruo.

Kun internaciaj libersindikataj salutoj
por la I.B.L. la prezidanto.

Ĉiuj Gek-doj traduku tiun ĉi leteron en sian lingvon k metu ĝin sub la nazon de tiuj gvidantoj k aliaj skeptikuloj, kiuj ĉiam ankoraŭ ne agnoskas la valoron de esp-o por la Lab. Movado. *Klatilino.*

RECENZEJO

Duope ricevitajn verkojn ni recenzas, unuope ricevitajn ni nur mencias.

De „Ekrelo", Leipzig:

Pijet: Barikadoj en Vieno k aliaj rakontoj. 27 pĝ. 12 × 17. Prezo: 0.25 mk.g.

Kelkaj tre mallongaj rakontoj el la laboristaj bataloj: la unua pri la ribelo en Vieno de somero 1927 entenas la konatajn malbonajn kritikojn de partikomunistoj kontraŭ la gvidantoj de l'II-a Internacio. Kiel prononci la vorton „nigrĉemizuloj?"

V. Molotov: Pri realigo de la unua Kvinjarplano. 64 pĝ. 12 × 16. Prezo: 0.50 mk.g.

Molotov en tiu ĉi raporto farita antaŭ la sovetiaj centraj instancoj liveras nombrojn rilate la industrion k terkulturon sovetian dum la jaro 1931 k disvolvas planon por la jaro 1932. Li akcentas speciale la neceson batali por la firmigo de la kolĥozoj (kolektivigitaj bienoj). La broŝuro donas ioman enrigardon en la meĥanismo de la kvinjara plano.

M. Litvinof: Parolado dum la Ĝeneva konferenco pri „senarmigo" (12. II. 32). Trad. E. Bukatin. 18 pĝ. Form. 12 × 16½. Prezo: 0.15 mk.g.

La de la tutmonda gazetaro jam konigita parolado de la sovetia reprezentanto ĉe la senarmiga konferenco; pledo por *plena* k *ĝenerala senarmigo.*

Parizaj Paroladoj de Abdul Baha. El la angla eldono tradukitaj de *Lidja Zamenhof.* 1932. Eld. Bahaa Esp. Eldonejo, Weinheim (Baden). 104 pĝ. Form. 15 × 23 cm. Prezo: 2.60 mk.g.

Per la predikoj, kiujn faris la filo de l' fondinto de la bahaismo en Parizo, li volis atentigi okcidentanojn pri tiu orienta religia doktrino, kiu venante el Mahometanio aspiras enplantiĝi en la tuta mondo, simile al „Oomoto", la el Japanio enportata produkto. Esence ĉi tiu nova religio ne havas alian celon ol ĝiaj pli grandaj fratoj propagandataj de potencaj eklezioj: „purigo de l'homa animo" je kostoj de la racio. La baha-anoj propagandas ankaŭ esperanton. — La traduklingvo estas klara, simpla k libera de neologismoj. *N. B.*

BES-a Adresaro de esperantistoj el ĉiuj landoj. 10-a eldono. 1932. Prezo: 1 sv.fk., Potŝtejn, Ĉeĥoslovakio. 80 pĝ. plus 20 anoncpaĝoj. Form. 11 × 14.

Kiel la ĉiujaraj eldonoj de la adresaro, kiu havas malpli statistikan ol amatoran celon (por korespondantoj, interŝanĝantoj), ĉi tiu libreto povas kontentigi la aluditan kategorion da esperantistoj.

P. Flageul: Lernolibro de Esperanta Stenografio. 4-a eldono. 16 pĝ. Form. 13×20. Prezo: 1.50 fr.fr. (1 resp. kup.)

Elementa stenografi-kurso laŭ la sistemo Duployé-Flageul.

Esperanto-kulcs. Ĉefeĉ-Ŝlosilo por hungarlingvanoj. Form. 7 × 10 cm. Prezo: 20 fileroj. Eldonita per la zorgoj de UEA, Ĝenevo.

Internacia Hejmo Esperantista Aspremont (Alpes Maritimes, Francio). 13 km ekster Nico, proprajo de la esp. movado sub aŭspicio de la Internacia Centra Komitato, Ĝenevo. Fondita en 1931. Ilustrita prospekto.

Fundamento de l'Idiomo „Mondiala" or „Nov-Esperanto" da Antido. Tomo 1 Gramatiko ey Vortaro 3-lingva). Prezo: 1 floreno internacia. Ĝenevo. 1932. 136 pĝ. Form: 12×16.

Novaj gazetoj

Proleta Voĉo, n-o 1. — 10. VIII. 32. Red. k Administr. Galileo 40, *Barcelono* (Sans). Oficiala organo de Prolet-esperantista Unio de Iber-Amerikaj landoj. Monata. 4 pĝ. Form. 20 × 28 cm. Prezo: 7.50 pesetoj (jare).

Tiu ĉi unua lab. esp. gazeto en hispanlingvaj regionoj estas la rezulto de fondkunveno de supre citita LEA (Prol. esp. Unio), kiu okazis la 19. VI. 32 en Barcelono. La redakcio salutas ĉiujn prol. esp-istojn k samcelajn organizojn sen diferenco de partitendencoj. La teksto estas parte hispanlingva, tamen pli grandparte esp-a.

La legantaro sciiĝu ankaŭ pri la apero de jenaj novaj periodaĵoj (kies unuaj n-oj jam eldoniĝis jarkomence)[1]*:*

Amikecon. Eldonanto: Socialista Esp. Asocio (SEA). Red. Ad. Sproeck, Berlin. Form. 15 × 23 cm., ordinare 4-paĝa. Hektografita. Ligilo por socialistaj infanoj kun simpla, amuza, distra enhavo; pli vere instigilo ol lernilo (pro la eta amplekso).

Scienca Gazeto. Eldonanto k red. K. Fröding, Sherlok Hotel, *Madison* (Usono). Dumonata. 16 pĝ. Form. 14 × 20. La enhavitaj artikoloj povus trovi lokon ankaŭ en „LNE" (scienca parto). Stilo k lingvo bonaj.

EKSTER NIA MOVADO

La unua *peresperanta packongreso* okazis samtempe kun la 24-a Universala Esp. Kongreso en Parizo kun 8 laborkunvenoj pri la plej malsimilaj pac-idearoj (kiel ribelo dum milito, pac-edukado, senarmila pac-armeo, militrifuzo, Tuteŭropo, ktp). Celo de l'kongreso estis montri la gravan danĝeron de opinidiverso de l'pacistoj pri la pacrimedoj, k la utilon de esp-o.

[1] La eldonantoj bv. pardoni la prokrastan mencion, pro tio ke ne restis loko dum la lastaj monatoj por la rubriko „Tra la Esperanta Gazetaro", en kiu ni volis priparoli tiujn eldonaĵojn.

La framasona loĝio de la respubliko *Kolombio* decidis inviti ĉiujn loĝiojn en la tuta mondo akcepti esperanton.

La centra organizo de Turismo en *Estonio* (ŝtate subvenciata) uzas sukcese esp-on k decidis eldoni turist-afiŝojn ankaŭ en esp-o k plie esp-ajn glumarkojn.

NIA POŜTO

17 418. — Via artikolo aperos tuj kiam eble. Ni miras pro via supozo, ke la koncerna artikolo aperis, tial ke ni aprobas ĝian enhavon. Bonvolu do noti, ke ni rilatas lojale al *ĉiuj* tendencoj el la klasbatala lab. movado, tial ke por ni Statuto k deziresprimoj de kongresoj ne estas ĉifpaperaĉoj. — *E. L.*

MEMORNOTO

Pri la SAT-Kongreso raportis:

Sozial. Arbeiter-Ztg. (SAP), Berlin, 18. 8., *Metallarb. Ztg.*, Berl., n-o 32, *Münchener Post*, 17. 8., *Het Volk*, Amsterd., 17. 8., *Signalen*, Stokh., 25. 8., *Socialdemokraten* k *Arbetaren*, Stokholmo, en aŭg., *De Fakkel*, Amsterd., aŭg.

Prisper. artik. k notojn enhavis:

Münchener Post, 26. 7., 9. 8., *Volkswacht*, Regensburg, 26. 7., *Fränk. Volkstribüne*, Bayreuth, 26. 7., 5. 8., 15. 8.

KORESPONDADO

Unu enpreso, simpla trilinia anonceto kostas 0,80 mk. g., ĉiu plia linio 0,50 mk. g. — Grandaj anoncoj kun kadro: po kv. cm. kostas 0,20 mk. g.

BRITIO

Gekorespondantojn ĉiulandajn dez. „Laborista Esperanto Klubo", Trades Hall, *Carlisle.*

GERMANIO

4 K-doj dez. koresp. kun eksterl. Gek-doj el la tuta mondo. Adr.: K-do Erich Espenhain, Hohe Str. 8, *Altenburg/Th.*

K-do E. Wagner, Hoffnung 26, *Suhl/Turingio*, kĉl, pri interesaj temoj, L, PM, fotoj.

K-do Kaspar Mayer, Lenaustr. 12, *Heidelberg/Neckar*, kĉl, pri ĉ. temoj.

HISPANIO

„Socialista Esperantista Grupo", str. Piamonte 2, *Madrid*, dez. koresp-adon kun socialistaj Gek-doj.

NEDERLANDO

K-do Joh. H. Marsé, Levendaal 26-a, *Leiden*, interŝ. PM kĉl. Resp. garantiata.

PORTUGALIO

K-do Aŭgusto, R. dos Flanqueiros 100, *Lisboa*, kun eksterl. K-dinoj.

USONO

Adresŝanĝoj: — K-dino Herta Carstens loĝas nun: 58—29 — 43 Ave., *Woodside, L.I.N.Y.* — K-do G. J. Kroes loĝas nun: 2629 Sedgwick Ave. *Bronx, N. Y.*

Ekspozicio — Varbvespero!
1.—2. oktobro)

Ni petas ekzpoz. materialon k salutkartojn por nia okazonta ekspozicio. Unufoja resp. estas garantiata. Adr.: B. M. Eerdmans, *Hillegersberg* (Holando).

ENHAVO

Presejo Oscar Wettig, Gelnhausen (Germanio)

EN TENDARO DE JUNAJ LENINANOJ

(Bildoj el la vivo de la rusa laborista infanaro)

La junpionira movado en USSR, kiu nuntempe havas en siaj vicoj kelkajn milionojn da infanoj, alcelas altiron de vastaj infanamasoj al partopreno en la socia vivo de la soveta lando k edukon de la infanaro en proleta tendenco. Krom la amasa laboro en lernejoj k kluboj, krom partopreno ĉe la amasa, kultura k eduka laboro de la plenaĝaj K-doj, la junaj pioniroj havas ankoraŭ unu rimedon por eduko k sanigo. Tio ĉi estas tiel nomataj someraj tendaroj. Ĉiujare multaj pioniraj taĉmentoj (taĉmento estas la organizformo de la pionira movado) veturas el urboj k pasigas po du, tri k pli da semajnoj en belaj lokoj, proksime de vilaĝoj, inter arbaroj k kampoj, ĉe riveroj. Tie ĉi ne estas tendaroj en la plej vera senco de la vorto. La infanoj ne loĝas en tendoj. La skolta ludado je sovaĝuloj restas en la pasinto. La pioniraj tendaroj alcelas sanigon k plifortigon de la proleta infanaro, k tial necesas, ke la infanoj loĝu en bone kovritaj domoj, havu bonan gardon antaŭ la pluvo k malvarmo. Necesas trankvilo k ripozo, necesas, ke la infanoj bone dormu k manĝu, ke la tagordo en la tendaro sukcesigu la plenumon de la taskoj de la tendaro. Tial la pioniroj aranĝas sian somerloĝejon en lignaj aŭ ŝtonaj konstruoj, kie estas pli facile krei firman labor- k edukplanon k ĝin plenumi. Nur laŭ la malnova kutimo restas en la junpionira lingvo la bela, romantika vorto „tendaro“.

Kutime elveturas tendaren taĉmentoj el 50—200 infanoj. Siajn sidejojn la taĉmentoj havas ĉe fabrikoj, oficejoj ktp, k rimedojn por aranĝo de tendaroj donas koncernaj organizoj, kiel sindikatoj, kooperativoj, entreprenoj mem — parton de la necesa sumo pagas la gepatroj de la infanoj veturontaj. La tendaroj ĉiam faras grandan ĝojon por la 10—14-jaraĝaj ŝtatanoj de Sovetio. La sekvontaj linioj prezentas bildon pri la nunjara tendaro de la junpionira organizo ĉe la telefona fabriko „Lenin“ en la urbo Niĵni-Novgorod.

*

La taĉmento forveturis la 2-an de julio. Ĉiuj infanoj kunvenis kun siaj aĵoj en la lernejo de la urbeto Miza (la urbeto troviĝas ĉe la dekstra bordo de la rivero Okà je distanco de 8 kilometroj de Niĵni-Novgorod. En la urbeto estas la telefona fabriko supre menciita. Ĉe Niĵni la Okà enfluas la riveron Volga). Multajn infanojn akompanis iliaj gepatroj. De Miza ĝis Niĵni la taĉmento veturis per vaporŝipeto. La mallonga tempo, dum kiu oni atendis en la urbo ĝis la forveturo, por la senpaciencaj infanoj ŝajnis esti senfina. Sed jen alvenas al la alŝipiĝejo granda vaporŝipo „Puŝkin“, kiu veturas inter Niĵni k Astraĥan, k la taĉmento adiaŭas la urbon. Oni veturis nokte. Pluvis. La ŝipo alproksimiĝis al la tendarloko.

La loko troviĝas en Vorotinska regiono de Niĵni-Novgoroda lando je distanco de 180 kilometroj de Niĵni. La vilaĝo Fokino, ĉe kiu estis aranĝita la tendaro, troviĝas sur la dekstra — alta k kruta — bordo de l'Volga. La komenco de la krutaĵo ne estas dense ĉe la akvo, sed je kelka distanco de ĝi. Ĉe la rivero vastiĝas granda sabla zono. La sablo estas pureflava k kelkloke kreskas grandaj arboj. Antaŭ 50 jaroj la rivero fluis ĉe la krutaĵo mem k la sabla zono ne ekzistis.

La vilaĝo kuŝas ĉirkaŭ profunda terkavo, kiu havas formon de hufofero k kiu iras tra la tuta vilaĝo. La domoj staras supre k malsupre ĉe la montobazo. Entute la vilaĝo havas 800 domojn. Ĉio estas ĉirkaŭita de belaj ĝardenoj. La terkavo, bordo, vilaĝo — ĉio estas kovrita de pom- k aliaj fruktarboj. Preskaŭ ĉiu kamparano havas 3—4 ĝardenojn. La ĝardenkulturado estas la okupo de la kamparanoj. En la vilaĝo estas konfitejo, kien la kamparanoj liveras berojn k pomojn. Ekzistas ankaŭ agrikultura kolektivo, kiu unuigas 172 mastrumojn.

Do ĉi tie devis la 89 junaj pioniroj (infanoj de la laboristoj de la telefona fabriko) pasigi la tendartempon.

En Fokino la taĉmento albordiĝis je la 3-a matene. La ŝipon ĝi forlasis ĉe la alŝipiĝejo Raznetje sur la alia riverbordo kontraŭ Fokino. Tre pluvis. Necesis transveturi al la alia bordo. De la estraro de lignosegejo, kuŝanta ĉe rivergolfo, oni ricevis eksplodmotorŝipon por la transveturo. Je la 6-a matene ĉiuj jam estis sur la alia bordo. Tie jam atendis ĉevalveturigiloj el la agrikultura kolektivo, kiujn venigis la taĉmentestro, kiu pli frue en boato transveturis la riveron. Atendis ankaŭ membroj de la mastruma komisiono de la tendaro (junkomunistoj), kiuj depost kelkaj tagoj jam estis sur la loko por organizi la tendaron.

La komisiono preparis 2 domojn (lernejojn), sed ili ne sufiĉis, tial oni devis post la alveturo de la taĉmento okupi ankoraŭ unu domon (estintan kulakan domon). En unu lernejo k la kulaka domo oni aranĝis dormejojn, por kio estis faritaj lignaj litoj. La infanoj estis dispartigitaj je du taĉmentoj k oni enlokigis ilin en la domoj taĉmentmaniere. En la alia lernejo estis aranĝitaj kuirejo, provizejoj, manĝejo, klubo k sidejo de la tendarstabo (tendarestraro). Antaŭ la domo estis elfosita linio (kaveto, laŭ kiu matene staris la pionirvicoj), starigita stango por flagleviĝo, faritaj ebenaĵoj por ludoj k korpkulturaj ekzercoj.

Dum la unuaj tagoj oni havis kelkajn malfacilojn. Mankis du laboristoj por la kuirejo, ili alveturis nur la 11-an. Pro pluvo dum kelkaj tagoj oni ne havis pajlon por aranĝi litojn.

La manĝaĵprovizado estis organizita bone, malgraŭ tio, ke preskaŭ ĉiujn produktojn (butero, faruno, sukero, grioj, fiŝoj ktp.) oni liveris el Niĵni. Lakton oni aĉetis en la vilaĝo. Por havi viandon oni aĉetis du bovinojn k unu ŝafon, kiujn oni dum la tempo buĉigis. Terpomojn k aliajn legomojn oni aĉetis ĉe la kamparanoj. Panon por la tendaro bakis ankaŭ kamparanoj. La manĝaĵoj estis la plej diversaj, tion ĉi multe helpis la abundo da fruktoj. Kalorienhavo estis 3850 anstataŭ necesaj (minimumo) 3500.

Daŭrigo en la venonta n-o.

Vaganto. (Verkita laŭ rakontoj de tendarpartoprenintoj).

POR NIA MEDITO.

La unuopa homo ĉiam havas la liberon sekvi al sia konscienco, k ne ekzistas ia potenco en la mondo, kiu povus ĝin deturni de tio. Do, en tiu senco, la konscienca libero estas fakte nedifektebla. Kaj estas nur elturniĝo de moralaj malfortuloj, senkulpigi sin pro la manko de etika decidemo, pretekstante la malhelpojn, kiujn kaŭzas la ekstera leĝaro.

Leonard Nelson en „Politiko“.

*

Dsi Hia estis oficisto de Gi Fu k demandis pri la ĝusta maniero de l' regado. La majstro respondis: „Oni ne deziru tujajn sukcesojn k ne celu malgrandajn avantaĝojn. Se oni deziras tujajn sukcesojn, oni sukcesas nenion profundan; se oni alcelas malgrandajn avantaĝojn, oni ne realigos grandan taskon.“

Kung Fu-tse, „Lun Yi“.

Menciu nepre esperanton ĉe represigo de artikoloj esper.-devenaj!

TRA ESPERANTIO

Gazetaro k Radio pri nia XII-a Kongreso

Inter la K-doj, kiuj scipovis bonuzi la okazigon de la SAT-Kongreso por propagandaj celoj, troviĝas unuavice la svedaj. En tri sinsekvaj n-oj de „Arbetaren“, la grava ĉiutaga ĉeforgano de la Sindikataro, aperis detalaj artikoloj k eĉ la foto de la kongresintoj sur la unua paĝo.

Ankaŭ la ĉiutaga grava „Social-Demokraten“ raportis detale en du n-oj pri nia Kongreso k publikigis la foton. La sveda fervojista gazeto „Signalen“ enhavis ankaŭ tre ampleksan prikongresan raporton.

Niaj holandaj K-doj sukcesis aperigi en la socialdemokrata ĉeforgano „Het Volk“ (La Popolo) unue kongresraporton k sekvantan tagon grandan foton pri la 72 nederlandaj partoprenintoj antaŭ la kongresejo. La 21-an de aŭgusto la sekretario de la nederl. LEA raportis pri la kongreso holandlingve antaŭ la mikrofono de la laborista VARA-*radiostacio*. En la organo de l'Sendependa Socialista Partio „De Fakkel“ (La Torĉo) ankaŭ aperis interesa (esp. lingva) raporto.

El la kongreslando ni estas sciigitaj, ke aperis raportoj pri la kongreso en la centra organo de la Socialista Lab. Partio (S.A.P.), en la Munĥena soc. demokrata gazeto k en la tutlanda ISK-gazeto „la Fajrero“; krome ni trovis en la Ŝtutgarta soc. dem. gazeto dum la kongresa semajno *ĉiutage* raporton pri la okazo, k grandan salut-artikolon (parte en esperanto) en la komunist-opozicia „Arbeiter-Tribüne“.

Ankaŭ en la ĉefaj *esperantistaj* gazetoj neŭtralaj „Heroldo“ k „Esperanto“ aperis konciza artikolo pri la kongreso, same en „La Socialisto“ (Vieno) troviĝis raporteto sur la unua paĝo de l'septembra n-o. „Svenska Arbetar-Esperantisten“ komencis enpresigi raporton, kiu jam plenigas tutan paĝon en la septembra n-o.

Ĉu pli da K-doj eluzis la favoran propagand-okazon por almiliti la gazetaron? Ni ĝin esperas k petas laŭeble informi nin pri tio, por ke ni povu doni iom ĝustan bildon pri la radiado de nia kongreso k la gazetara propagando farita.

AVERTO

La Nederlanda LEA atentigas, ke la mondvojaĝo de 2 el ĝiaj anoj (Kroonder el Amsterdam k Captein el Scheveningen) ne estas aranĝita de la LEA, sed de la vojaĝantoj mem. La LEA do ne estas responda pri la vojaĝo nek pri la vojaĝantoj.

En la nomo de la estraro: *A. Veen*, sekr.

Ĉe la Laboristaj Esperanto-Asocioj

VI-a Kongreso de S.L.E.A.

La Sveda Lab. Esp. Asocio okazigis sian sesan kongreson la 23./24. julio en Karlstad. La kongreskomitato faris bonegan laboron. Pli ol 300 personoj ĉeestis la solenan malfermon. Interalie la prezidanto de SEA, K-do Puf, k K-doj el Aŭstrio k Ĉeĥoslovakio salutis. Vespere okazis ekskurso al Tynäs. El la agadraporto de l' estraro estas menciinda luo de speciala ejo por la asocia laboro, distribuo de cirkuleroj al filioj de faksindikatoj, per kio estis varbataj 38 novaj organizoj kiel subtenantaj anoj. Membrostato (20. julio 1932) — 589 aktivaj k 92 subtenantaj anoj. Eldonkvanto de la gazeto: 2 000 ekz-oj (de la somera propagandeldono oni presis 4 000). De komenco de l'venonta jaro la formato de l'gazeto estos pli granda. Kelkaj novaj librovendantoj funkciis. La raportoj de la estraro k revizantoj estis aprobataj post mallonga diskuto. Post reelekto k novelekto de anoj por la Plenum-Komitato k landa reprezentantaro k reelekto de la gazetredaktoro (K-do John Johanson) la kongreso laŭorde finiĝis.

Laŭ „Svenska Arbetar-Esperantisten“, n-o 8.

XII-a Kongreso de SAT.
Dum laborkunsido en la kongreseja salonego.

I-a Kongreso de P.U.I.L.

La Prolet-esperantista Unio de Iber-Amerikaj landoj aranĝis sian fondkunvenon la 19. junio en Barcelono. Ĉeestis 25 K-doj, el kiuj kelkaj estis delegitaj de diversaj grupoj. La organiza sekretario K-do Sender skizis la diversajn malhelpojn por la fondo de prolet-esp-ista organizo en Hispanio, ĉar tia jam delonge estis planita. La Madridaj K-doj lastmomente pro politikaj malfacilegaj cirkonstancoj ne povis plenumi la koncernajn laborojn; tial kreiĝis organiza komitato en Barcelono. Oni decidis pri eldono de gramatiko k vortaro, elektis Centran Komitaton el 21 K-doj k Kontrol-Komitaton el 3 K-doj (en Sabadel). Oni decidis krei infan-sekciojn k labori inter virinoj k fiksis fine la kotizojn.

Laŭ „Proleta Voĉo“, n-o 1.

Internacia konferenco de I.F.E.T.T.

La 11-an de aŭgusto okazis en Praha la 1-a konferenco de Internacia Federacio de transport- k trafikistaj esperantistoj (IFETT), kiun malfermis la prezidanto K-do Slezak. K-do Berdan (sekretario) raportis pri la laboroj de l'Internacia Oficejo. Formiĝis ĝis nun 6 landaj asocioj (en Aŭstrio, Nederl., Norvegio, Portugalio, Svedio, Svisio). En aliaj landoj IFETT havas „asesorojn“ (maltrafe elektita termino! — *Red.*), kiuj klopodu ankaŭ tie formi landajn sekciojn. K-do Klatil parolis pri lingvaj malhelpoj ĉe la kongreso de ITF (Transportlab. Internacio), en kiu manifestiĝus la urĝa neceso de esperanto por la sindikata movado. Fine oni aprobis projekton por regularo. La nederlandanoj transprenis la Internac. Oficejon, kiun la aŭstrianoj rifuzis pro trookupiteco. *Laŭ „La Socialisto“, n-o 9.*

Esperanto — la unua lingvo en A.B.F.[1]

Ne malpli ol 4 406 studrondoj laboris dum la sezono 1931/32 en la Lab. Kleriga Asocio, k en ĉi tiu jaro esperanto fine venkis la anglan k okupis la unuan vicon de lingvoj lernataj en A.B.F. Jena tabelo spegulas la staton:

	1930-31	*1932-32*
Esperanta	299	432
Angla	303	344
Germana	89	115
Franca	4	9
Rusa	1	1

La vizito al la esp. studrondoj estis meznombre 15, dum ordinare oni kalkulas por studrondo nur 12 personojn. Sekve la lernantaro ĉe A.B.F. pasintjare estis preskaŭ 6500.

Laŭ „Svenska Arbetar-Esperantisten“, n-o 8.

[1] Laborista Kleriga Asocio en Svedio.

Trafa respondo.

La angla aktoro Bari Seliven (Sullivan) ludis iam la reĝon Riĥardo la III en la samnoma dramo de Ŝekspiro. Ĉe la vortoj: „Ĉevalon, ĉevalon, reĝolandon por ĉevalo!“ voĉo kriis de la galerio: „Kial ĉevalon? Ĉu ne ankaŭ povus esti azeno?“ Seliven turnis sin al la galerio k respondis: „Nu bone, venu malsupren al la scenejo!“

*

La rajto de l'granda spirito.

La fama franca aktoro *Talma* sidis iun tagon apud malgranda lago en Bretonio k fiŝkaptis. Ekaperis tra la arbetaĵo viro k ekinsultis kontraŭ li: „Kiun rajton vi havas por ĉi tie fiŝkapti?“ Talma rigarde fiksis lin de supre ĝis malsupre k respondis malestime: „La rajton de la majesta, genia spirito super la malsupera, aĉetebla kreitaĵo!“ Post tiuj vortoj la kampara gardisto foriris, dirante: „Pardonu, sed finfine oni ne povas koni ĉiujn novajn leĝojn!“

POR NIA DISTRO

Solvoj el la antaŭa n-o:

Problemo: Ŝi havis 63 ovojn. — *Transformo:* VENDO, mendo, mondo, mordo, MORTO. — NESTO, festo, fosto, fonto, FONDO.

Liter-enigmo.

Al ĉiu litero respondas unu cifero. Eltrovinte la diversajn vortojn (horizontale), oni legos en la *unua vertikala vico* vorton, kiu signifas: *Postdiskuta esprimo de opinio de grava instanco.*

1	5 2 1 2 8 10 11 2	=	Danĝera riverbesto
2	11 10 4 12 5 1 10 2	=	Regosistemo
3	12 4 12 7 12 1 10	=	Urbo en Japanio
4	5 6 3 11 12 3 8 2	=	En la plej alta nordo
5	6 11 10 4 10 6 9 12	=	Koncernas la kredon al supernaturaj aĵoj
6	4 12 11 10 4 2	=	Nivelado
7	10 3 9 6 5 12	=	Verama
8	5 6 7 8 6 3 2	=	Urbo en Germanio
6	1 7 9 6 11 6 3 9 2	=	Moŝta titolo
9	10 11 10 3 8 5 2	=	Longforma, ronda korpo
10	3 8 10 12 3 2	=	Amerika indiĝeno
2	10 12 1 2 3 2	=	Kleriko
8	5 8 10 3 12 5 12	=	Normala, kutima

Humoro

Aŭskultite ĉe la stratangulo

— Fulmotondro! Karlĉjo, vi sukcesas! Kiel vi perlaboras nun la monon?

— Jen, mi memstariĝis. Grandioza afero. Ligno pogrande!

— Kio? Ci, Karlo, kiel simpla laboristo? Ĉu funkcias la negoco?

— Tutege. Ĉiutage minimume mil pecojn da ligno!

— Ulo! Karlĉjo! Kiajn lignaĵojn do komercadas vi?

— Simplega afero: Alumetojn!

Loeffel-Lajpcig.

— Ĉu tio ne ĝenas esti maldekstramanulo?

— Ne, ni ja ĉiuj havas iajn etajn proprecojn.

— Ne mi. ...

— Ĉu vere? — Ĉu vi eble ne kirlas en la taso per la dekstra mano?

— Kompreneble.

— Jen vi vidas mem — tio estas via eta propreco. Ĉiuj aliaj homoj kirlas per kulero.

*

Ĉe la rekrutrevizio.

Ĉe la revizio ia junulo gestadas per la manoj al siaj oreloj por komprenigi, ke li estas surda. La kuracistoj, kiuj suspektas lin pri ŝajnigado, provas lin paroligi per ĉiaj insidaj demandoj. Ĉio restas vana: eĉ la tiktakon de iu poŝhorloĝo, kiun oni metas al lia orelo, li ŝajne ne povas aŭdi. Finfine la ĉefkuracisto, perdante la paciencon, eksplodas: „Deklaru do simple, ke vi estas surda,“ li krias furioze.—

„Ja jes, k ankaŭ muta,“ diras la juna rekruto.

*

Aplombo

Profesoro: Mi tute ne povas doni al vi ateston pri frekventado: vin mi neniam vidis en la aŭditorio.

Studento: Ho pardonu! Via profesora moŝto certe prenas min por iu alia.

*

En la prunta biblioteko

Servistino: Mia sinjoro petas pri io tremiga, terura. Ĉi tiu libro, kiun mi redonas, estas nenio por li.

Komizo: Neeble; tamen la haroj hirtiĝas al ĉiuj ĉe la legado de ĉi tiu verko.

Servistino: Jes, tio povas esti, sed sciu, ke mia mastro estas senhara.

*

Ĉe la ekzameno

Profesoro al iu tro silentema kandidato: „Kiun parton de la fiziko vi plej bone lernis?“

Studento: „La magnetismon.“

Profesoro: „Nu, ĉu vi konas la deklinacion (dekliniĝon) de la magneta nadlo?“

Studento: „Nominativo, *la nadlo;* genitivo, *de la nadlo;* dativo, *al la nadlo;* k akuzativo, *la nadlon.*“

Profesoro ridante: „Bone, tio sufiĉas.“

H. B.

7-a JARO. N-o 9 MONATA ALDONO AL SENNACIULO 15. IX. 1932

La Lernanto

REDAKTEJO: 14, av. de Corbéra, Paris XII-e :: ADMINISTREJO: Kolmstrato 1, Leipzig O 27

La idioto, kiu ridas

Kiel ŝafaro la homamaso interpuŝiĝas malantaŭ la baraĵoj de la soldatoj. Stultega, pacienca, ĝi atendas depost longa tempo, ke oni elmontru ĝin, la idolon forĝitan laŭ ĝia modelo. Depost la kvara matene la malfeliĉaj soldatoj frotbriligas zonojn, butonojn, ŝuojn ktp. La punoj de la (sub)oficiroj pluvis. Sed duoblan porcion da vino k kafo oni hodiaŭ ricevas. La granda revizia parado tuj komenciĝos. La princo Umberto, filo de l'reĝo Vitorio Emanuelo de Italio, ekaperos. Atentu! Jen li. La tamburoj bruas, la fanfaroj sonoras. La homamaso kriaĉas duonfreneze. La ĉarma princo pasas fiere.

Lia brusto ŝveligita pro gloramo jam estas kovrita de „ladaĵaro". Li havas orajn galonojn, plumbalailon sur la kapo, k infanaĉan ekridon ĉe la lipoj. Ĉirkaŭate de profunda respekto k senlima admiro li malaperas en nubo de gloro, kiel la belaj militistoj de la mistikaj Vagneraj legendoj.

Estas la fino. La kurtenego estas falinta antaŭ tia ridinda k bedaŭrindega komedio.

Je la dua akto, ni vidas la princon Umberto, la estontan reĝon de Italio, kun okulo enŝovita en la truo de iu seruro, k poste kun rideksplodego de ĝojo. Kial? La italaj oficiroj, kiuj havis la okazon koni el intimo la reĝidon, lumigas nian komprenpovon. Ili nomas lin „La idioto, kiu ridas." Kaj por bone certigi nin, ke la italaj oficiroj tute ne malpravas, usonaj ĵurnaloj laŭ korespondanto de „*Asociita Gazetaro*" (Associated Press) de Torino, donas al ni specimenojn pri tre spritaj ŝercoj, kiujn la distinginda k ĉarma princo Umberto kutimas fari al siaj gastoj:

— Iun nokton, strangaj bruoj estis vekintaj dormantan gaston. Ĉi tiu ekvidis en mallumo nepriskribeblan estaĵon, kiu furioze dancadis en lia ĉambro. Ŝvitante k tremadante pro teruro la gasto leviĝis k eklumigis la lampon. Estis kato, kiu eksaltadis tra la ĉambro, k al kiu la princo gluis ĉe la kvar piedoj kvar duonojn da nuksoŝelo.

Unu gastino sciigis al iu, ke ŝi estas timanta la fantomojn. Ŝi ankaŭ iun nokton estis vekata de strangaj bruoj. Post longaj minutoj da intensa ektimego, ŝi povis konstati, ke kokido estis enmetita en kukoŝranko, kiu staris ĉe unu angulo de la ĉambro . . .

Dum balo aranĝita en reĝa palaco, la ĉarma princo kudrigis la manikojn de la manteloj apartenantaj al multaj gastinoj, k vespere malfrue, kiam estis veninta la momento por foriri, nia aminda reĝido freneze sin amuzis k rideksplodegis vidinte la gastinojn incitiĝi k eĉ koleriĝi, kiam ili ne povis surmeti siajn mantelojn. *Hamleto.*

Ju pli da abonantoj havos Sennaciulo, des pli da potenco havos SAT.

Abonu k abonigu ĝian organon, se vi sincere k inteligente deziras la prosperon de la laborista esperantista movado.

La potenco de l'aŭtoritatoj!

J. Burger.

I.

Petro post ebria stato
tre malsane pentas nun.
La edzino prave diras:
„Jen nur laŭnatura pun';
ne trinkante alkoholon
agus pli prudente vi!"
Petro krias: „Laŭ raci'
estus tio, — jes, — sed kie
skribas tion la Bibli'!"

II.

Karl' pro elegantaj ŝuoj
havas kalojn ĉe pied';
multan monon jam elspezis
li por kontraŭ-kal-rimed'.
Jen amiko: „Portu ŝuojn
larĝajn: — kaloj estos for!
Karl' respondas: „Je honor',
— simpla vero, — jes, — sed tion
ne jam diris profesor'!"

III.

Post milito plendas laŭte
pro viktimoj patriot',
sed postulas novmiliton
stulte en naci-hipnot'.
Iu diras: „Kial pledas
vi ne por pac-ideal'?"
Li kun miro: „Laŭ moral'
estus tio, — sed pri paco
ne parolis general'!"

IV.

Dum kongres' internacia,
— grava por mondproletar' —
oni aŭdis tridek lingvojn,
— nomis tion solidar'.
„Kial ne en esperanto?"
— mire tuj demandis mi.
Diris ano: „Laŭ raci'
estus tio, — jes, — sed por ĝi
ne decidis la Parti'!"

Stratkantantoj

En la urbo la senlaboreco kreis novan profesion: la stratkantadon. Antaŭ kelkaj jaroj tiu kutimo komenciĝis. Senlaboraj junuloj, kiuj ne plu ricevas la monsubtenon, ĉirkaŭvagas en la stratoj, eniras domkortojn k tie kantas aŭ muzikas. El tiu aŭ tiu ĉi fenestro flugas moneroj teren, unu el la kantantoj kaptas ilin dankante k interrompante la prezentadon. Unue nur sporade tiuj gastoj aperis en la domoj, sed baldaŭ pro konstanta kresko de l'senlaboreco la stratkantado oftiĝis. Ne nur junuloj, ankaŭ plenkreskuloj provis tiel akiri iom da mono anstataŭ almozpetadi. Ne nur unuopuloj, ankaŭ duetoj, trioj k kvartetoj estas renkonteblaj, kiuj krom la propra voĉo uzas violonojn, tirharmonikojn k trumpetojn. Tutaj orkestroj formiĝas. Oni aŭdas la plej diversajn kantojn, de sentimentalaj popolkantoj de l'pasinteco ĝis la modernaj furoraĵoj el la lastaj sonfilmoj. De frumatene ĝis vespere stratoj k kortoj estas pleniĝitaj de kantado, jen gaja k freŝa, jen raŭka aŭ ploreca. Unu grupo sekvas la alian k la loĝantoj, kvankam tuŝitaj de la kantanta mizero, ne povas donaci al ĉiuj, ĉar ĉiu familio havas almenaŭ unu senlaborulon. Precipe en laboristaj distriktoj svarmas la stratkantantoj; la vilaoj (unufamiliaj domoj) de riĉuloj ja estas fermitaj k gardataj de mordemaj hundoj. Sed la proleta koro ne rifuzas mizerfratojn k el malmultaj moneroj sumiĝas dum la tago la kostoj de modestega vivtenado ...

Jen stranga spektaklo! La kapitalisma ekonomio ruiniĝas k en la proletaj kvartaloj senĉese eksonas kantado k muzikado. „Vieno, la urbo de l'kantoj", oni iam diris en la mondo, sed la senco aliiĝis. Ne plu operetoj de sata burĝaro stampas la fizionomion de la urbo ĉe la Danubo, sed la panakira kantado de senhavuloj.

Stratkantantoj, kantadu! Vi estas la heroldoj de estonta epoko, sub viaj kantoj naskiĝos nova socio! *F. S., Vieno.*

Ni kreskas el fero

Rigardu! Mi staras inter ili: stanmaŝinoj, marteloj k inter cento da Kamaradoj. Supre estas fera vasto. Flanke etendiĝas stangoj k karbujoj.

Ili leviĝas sur dek metroj. Kurbiĝas dekstre k maldekstre. Kuniĝas en kupoloj, kiel ŝultroj de grandegulo, tenas tutan feran konstruon.

Ili estas celantaj, ili estas larĝaj, ili estas fortaj. Ili pretendas ankoraŭ plian forton. Mi rigardas al ili k rektiĝas. En la vejnojn fluas nova fera sango.

Mi kreskas ankoraŭ.

Ĉe mi mem kreskas ŝtalaj ŝultroj k senfine fortaj brakoj. Mi kuniĝis kun la fero de l' konstruo.

Mi leviĝis.

Mi puŝas per la ŝultroj la kupolon, suprajn stangojn, tegmenton. Piedoj miaj estas ankoraŭ sur la tero, sed la kapo pli altas ol la konstruo. Mi ankoraŭ malfacile spiras pro tiuj ĉi nehomaj penoj, jam krias:

— Parolon mi petas, Kamaradoj, parolon!

Fera eĥo kovris miajn vortojn, la tuta konstruo tremas ekscitite. Mi leviĝis ankoraŭ pli alten, mi jam estas apud la tuboj.

Kaj ne rakonton, ne parolon, nur unu, mian feran mi krios:

— Venkos ni!

Elrusigis Gala Petrova, Novosibirsk.

Fariĝu bonaj esperantistoj!

Irante laŭlonge de la stratoj, en ĉiu momento mi renkontas la produktojn de la moderna reklamo. El grandegaj, strangaj, ofte lumantaj literoj iĝas kriegantaj vortoj, kiuj haltigas la preterpasantojn. Lertaj fakuloj konstruas frazojn el tiuj vortoj k klopodas

(ne malofte vere sukcesas) konvinki vin, ke la nigro ja estas blanko, k ke tiu sensignifa bagatelaĵo estas utila; vi nepre bezonas ĝin! Ĵus mi legas en la fenestro de iu vendejo: „Via vivo estos pli valora, se vi lernas fotografi.“ Bedaŭrinde mi ne estas fotograf-amatoro. Do, kion mi faru, por ke ankaŭ mia vivo estu pli valora, pli enhavoriĉa? — Subita feliĉa ekpenso! Vi estas ja esperantisto, aŭ — almenaŭ, vi aliĝis al la esperanto-movado. Ĉu vi bezonas lerni fotografi? Tute ne! Rememoru ĉiutage, ke vi estas SAT-ano; klopodu plenumi vian devon: „Dediĉu ĉiutage dek ĝis dek kvin minutojn“ (eĉ eble multe pli!) „al la studado de esperanto ...“ Kredu min, baldaŭ vi spertos, ke via vivo estas enhavoriĉa. *17 418.*

LINGVAJ NOTOJ

Difinita artikolo ĉe propraj nomoj.

„Kial la uzo de artikolo antaŭ propraj nomoj: „la Rejno“, „la Turen“, „la Sen“?“ ni legas en iu recenzo pri la „Unua Legolibro“ de SAT, kiu aperis en „La Nova Epoko“. Nu, mi volas klarigi iom la aferon pri la uzo de l'difinita artikolo en tiaj kazoj. Supraj nomoj estas tiuj de *riveroj*. Estas konate, ke ĉe landoj aŭ regionoj (insuloj ankaŭ) la difinita artikolo ne estas uzata en esperanto; oni ankaŭ ne aldonas ĝin al la propraj nomoj de personoj. Sekve oni emus kredi, ke por montoj k riveroj same ĝi ne taŭgas. Sed tio estas eraro; kvankam ne fiksite en la Fundamento, tiu regulo ekzistas, sendube sub la influo k la sankcio de la nacilingva kutimo de uzado. Ĉe landnomoj oni rezonas tiel, por pravigi la forlason de l'artikolo: oni diras, ke la granda komenclitero ĉe la propra nomo anstataŭas la artikolon, k tio estas iel vera. — Sed ĝi *ne* havas efikon por la nomoj de montoj k riveroj. Ni do citu kelkajn ekzemplojn:

Landnomoj: Francio, Germanio, Egiptio, Italio, Kreto (sen artikolo);

Urbnomoj: Romo, Moskvo, Konstantinoplo (sen artikolo);

Personaj nomoj: Frederiko, Aleksandro, Cezaro, Homero (sen artikolo);

Montoj: la Parnaso, la Olimpo, la Monto Blanka, la Balkano, la Alpoj (kun artikolo);

River(eg)oj: la Rejno, la Elbo, la Seno, la Gangeso.

Ĉiuj propraj nomoj senescepte estas uzataj *kun* la artikolo, se akompanas ilin adjektiva (aŭ substantiva) komplemento, ekz. la granda Parizo, la bela Danubo, la sunplena Hispanio, la kapitalista Usono, la malsincera Teodoro, la aminda Roza, la insulo Kreto. *L. L.*

Sen miaj klopodoj en la natursciencoj mi neniam estus ekkoninta la homojn tiaj, kiaj ili estas. En ĉiuj aliaj aferoj oni ne povas tiel sekvi la puran perceptadon k pensadon, la erarojn de l'sentumoj kiel de l'intelekto, la karakter-malfortojn k -fortojn; ĉio estas pli malpli fleksebla k ŝanceliĝema, k ĉio pli malpli permesas intertraktadon; sed la n a t u r o komprenas nenian ŝercon, ĝi estas ĉiam vera, ĉiam serioza, ĉiam severa; ĝi ĉiam pravas, k la eraroj k malĝustoj estas ĉiam ĉe la homa flanko. *Gete (Goethe).*

ANEKDOTOJ

Diogeno k Aristipo.

Iun tagon Aristipo, la filozofo-kortegano, vidante Diogenon, la sendependan filozofon, kiu lavis ĉe la fontano la legomojn, per kiuj li nutradis sin, diris al li:

— Se vi volus favorigi al vi la reĝon Dionizo, vi ne estus trudata manĝi tian nutraĵon.

— Kaj vi, rebatis Diogeno, se vi volus kontentiĝi per tia nutraĵo, vi ne estus trudata favorigi al vi Dionizon.

La turisto k la montarano.

Franca turisto vojaĝis en Skotlando, k depost sia alveno li estis persekutata de terura vetero: pluvo k ankoraŭ pli da pluvo; tiel bone, ke anstataŭ viziti la grandiozajn pejzaĝojn de tiu admirinda lando, li estis devigata pasigi sian tempon en la hotelĉambroj. Iun tagon dum heliĝo, li ekriskis eliri; la pluvo rekomencis k ekfalegis, ĝuste kiam li estis en la plena kamparo; li serĉis rifuĝejon en malgranda kabano ĉe paŝtisto, kiu gardis sian ŝafaron k rigardis pluvadi kun filozofio:

— Kia abomena vetero, diris al li nia vojaĝanto; ĉu pluvas do ĉiam en tiu ĉi lando?

— Ho ne! Sinjoro, respondas la montarano, kelkfoje neĝas k kelkfoje hajlas!

La baptinfanoj de Musolini.

Depost pluraj jaroj Musolini faras viglan agitadon favore al la pliigo de naskoj en Italio.

Al napolanino, kiu antaŭ nelonge naskis tri knabinojn k unu knabon samtempe, la faŝista ĉefo sendis 10 mil lirojn kun siaj gratuloj k akceptis mem — plej alta honoro — esti la baptopatro de l'infanoj. Oni nomis la tri knabinojn respektive: *Gloria, Viktoria, Italia;* la knabo ricevis siavice la gloran nomon de *Benito.* Tri monatojn pli malfrue, Musolini petis letere novaĵojn pri siaj baptinfanoj. La respondo alvenis telegrame:

Gloria Viktoria mortis Benito mortanta Espero savi Italia.

Lerneja sukceso.

Georgo, dekjara lernanto, pasigos la kristnaskajn feriojn ĉe sia avo.

— Nu, mia etulo, kiel vi laboras? demandas lin ĉi tiu; ĉu plaĉas al vi en la lernejo, ĉu vi estas kontenta?

— Mi pensas: bone, avo, deklaras la bubo; mi aranĝas tiel la aferon, ke mi havu ĉiam la plej bonajn lokojn!

— Ĉu vere? diras la ravita maljunulo, k kiaj estas tiuj ĉi lokoj?

— Bonegaj! avo; en la vintro mi estas apud la forno k en la somero apud la fenestro!